

NORSKE ARKITEKTKONKURRANSER

Utgitt av Norske arkitekters landsforbund på oppdrag av MiA – Museene i Akershus

NR.
533
2021

Motto: "Håndverkets hus"
Resell+Nicca // Arkitekt Aslak Haanshuus AS

Åpen plan- og designkonkurranse

«**NYTT VERKSTEDBYGG TIL
MUSEENE I AKERSHUS**»

Norske arkitekters
landsforbund

KORT OM KONKURRANSEOPPGAVEN

Museene i Akershus, MiA, har lenge ønsket en større satsning på tradisjonshåndverk og bygningsvern, knyttet til Follo Museum i Drøbak. I 2017 finansierte Akershus fylkeskommune utarbeidelsen av en konseptstudie, og i 2019 ga Kulturdepartementet tilsagn til 16 millioner kroner til å realisere et nytt verksted. Senere i 2019 innstilte Viken fylkesting å bidra med ytterligere 8 millioner kroner. I løpet av våren 2020 har en flerfaglig arbeidsgruppe besluttet hva bygget skal være for hvem. Bygget og bygningene omtales i dette dokumentet som Verkstedet.

Verkstedet skal bli en levende arena hvor kommende generasjoner av håndverkere og spesialister innenfor tradisjonsbærende håndverk kan utvikle og spre kompetanse og kunnskap. Kurs, undervisning, formidling og levende kommersielle verksteder, skal demonstrere at tradisjonelt bygningsvern og håndverk er kostnadseffektive og bærekraftige måter å ivareta kulturarv og framtidens samfunn. Lokaliseringen av Verkstedet gjør det også mulig å engasjere og øke kunnskap og interesse blant publikum. Verkstedet blir del av et levende museums- og håndverkstun ved Follo museum med høyt aktivitetsnivå, og regionalt og nasjonalt nedslagsfelt. Hovedaktørene i prosjektet er tre avdelinger i MiA: Follo museum, Akershus bygningsvernsenter og Tradisjonshåndverk.

Konkurransetomten i heltrukket rød linje, stiplet linje: Follo museums tomt. Kart: Norkart AS

RANGERING

1. PREMIE KONKURRANSENS VINNER

1. premie: 700 000 NOK
Motto: "HÅNDVERKETS HUS"
Resell+Nicca // Arkitekt Aslak Haanshuus AS

2. PREMIE

2. premie 400 000 NOK
Motto: "ÅSSJAN"
Liljewall arkitekter AB

3. PREMIE

3. premie 200 000 NOK
Motto: "I LANDSKAP OG TUN"
Studio Eika

INNKJØP

Innkjøp 100 000 NOK
Motto: "RØDMYLLA"
ASAS arkitektur // SKOG arkitekter

Innkjøp 50 000 NOK
Motto: "JEG GIKK EN TUR PÅ STIEN..."
Askim Lantto Arkitekter AS

Innkjøp 50 000 NOK
Motto: "LAV TERSKEL"
Haptic Architects AS // SWECO

HEDRENDE OMTALE

Motto: "VERKSTEDET I LUNDEN"
Torgeir Nordbø // Isak Grimstad

Motto: "VERKET"
Helge Hansen Siv. Ark, MNAL

Motto: "KRANSEN - HER SLÅR VI ROT"
Aarhus Hildrum // CKI studio

JURY

JURY

De innleverte utkastene er bedømt av en jury med følgende sammensetning:

Henrik Smith

Avdelingsdirektør Follo Museum, MiA – Museene i Akershus

Joel Boaz

Avdelingsdirektør Klynge Viten, vern og utdanning - MiA – Museene i Akershus

Vidar Mørch

Kommunikasjonsdirektør v/ MiA – Museene i Akershus

Eivind Falk

Instituttleder v/ Norsk håndverksinstitutt

Christel Eline Wigen Grøndahl

Daglig leder, Bygg og Bevar

Kari Larsen

Leder for seksjon for bygningsmiljøer og landskap, v/ Viken fylkeskommune

Carl-Viggo Hølmebakk

Sivilarkitekt MNAL oppnevnt arkitekt MNAL fra Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Lars J. Berge

Landskapsarkitekt MNLA oppnevnt fra Norske landskapsarkitekters forening (NLA)

Gisle Nataas

Arkitekt MNAL, Norske arkitekters landsforbund, juryens sekretær.

Utgitt av Norske arkitekters landsforbund på oppdrag av MiA – Museene i Akershus.

MiA

Norske arkitekters
landsforbund

GJENNOMFØRING AV KONKURRANSEN

Konkurransen ble kunngjort og gjennomført som en åpen plan- og designkonkurranse. Konkurransen gjennomføres av Norske arkitekters landsforbund (NAL), men arrangeres av MiA – Museene i Akershus.

Kunngjøring overfor det norske og europeiske marked ble foretatt gjennom Doffin-systemet, TED og Norske arkitekters landsforbund (NAL) sin hjemmeside 17.08.2020. Frist for spørsmål til konkurranseprogrammet var satt til 23.10.2020.

Innleveringsfristen var satt til 13.11.2020 kl 12.00. Hele 121 godkjente konkurranseutkast ble levert inn. Utkastene og navnekonvoluttene ble levert via KGV til konkurransefunksjonær i NAL. Mottak av utkast ble håndtert av konkurransefunksjonær slik at anonymiteten til konkurransedeltakerne ble ivaretatt.

Konkurranseutkastene ble vurdert av en kompetent og bredt sammensatt fagjury og anonymitetsprinsippet har konsekvent blitt ivaretatt.

Jurymøtene ble gjennomført både fysisk og digitalt. Juryen gjennomførte befaring av tomten i flere av jurymøtene. Juryen gjennomførte 6 jurymøter: 19. November, 20. november, 27. november, 03. desember, 04. desember, 08. desember 2020.

Juryens mandat har vært å kåre konkurransens vinner og rangere øvrige utkast gjennom premiering, innkjøp eller hedrende omtale. Juryen hadde til disposisjon et samlet beløp på NOK 1,5 mill og har fordelt beløpet etter eget skjønn på følgende måte: Vinnerutkastet ble tildelt NOK 700 000. 2. plass ble tildelt NOK 400 000 og 3. plass ble tildelt NOK 200 000. I tillegg ble et utkast innkjøpt for NOK 100 000 og to utkast for NOK 50 000. Ved åpning av navnekonvoluttene viste det seg at vinnerutkastet, premierte og prosjekter med hedrende omtale var levert inn av arkitekter med adresser i Norge, Sverige, Danmark og England.

Vinneren av konkurransen og øvrig premierte ble offentliggjort gjennom en digital offentliggjøring 21.01.2021.

EVALUERINGSKRITERIER

Løsningsforslaget vil bli evaluert etter en helhetsvurdering basert på følgende bedømmelseskriterier i uprioritert rekkefølge:

1. Forhold til omgivelsene og stedstilpasning

- God arkitektur, byggets evne til «formidling» av innholdet
- Samlet disponering av bygg samt forslag til overordnet utforming av tilgrensende områder
- Helhetlig logistikk, adkomstforhold og tilgjengelighet i anlegget
- Utforming av bygg i forhold til sol, utsikt og støy
- Byggets plassering i terrenget

2. Arkitektoniske uttrykk og funksjonalitet

- Helhetlig arkitektonisk uttrykk
- God planløsning og funksjonalitet
- Enkel orientering for brukere, besøkende og ansatte
- Tilfredsstillende eller mulighet å kunne lett oppnå forskriftskrav inkludert Universell utforming, energi, brann, rømningsveier mm. Dette er detaljer som ikke løses 100 % i en konkurranse, men må kunne løses i videre prosjektering
- Fleksibel funksjonalitet

3. Gjennomførbarhet

- Arealeffektive løsninger
- Gjennomførbarhet innenfor økonomisk forsvarlige rammer

4. Miljø- og energikrav

- Miljøvennlige og bestandige løsninger
- Robusthet i materialvalg og konstruksjoner

Flyfoto av tomten. Fra konkurranseunderlaget.

JURYENS GENERELLE KRITIKK

MiA har gjennomført en åpen plan- og designkonkurranse om nytt verkstedsbygg på Follo museum i Drøbak. Museet er et friluftsmuseum med flere tilflyttede bygninger fra ulike tidsepoker fra Folloregionen og ligger i et større, naturskjønt område tett ved Seiersten skanse.

Museet er et friluftsmuseum med flere tilflyttede bygninger fra ulike tidsepoker fra Folloregionen og ligger i et større, naturskjønt område tett ved Seiersten skanse. Museets hovedbygning som ligger nord på museumsområdet og i umiddelbar nærhet til konkurransetomten, ble bygget i 1973-76 og har 70-tallets typiske trekk. Arkitekten bak bygget er Trond Høye.

Det kom inn i 121 forslag i konkurransen. Forslagene har både sett på hvor verkstedbygget kan plasseres på tomten, planprinsipper, samspill mellom nybygg og eksisterende administrasjonsbygg og arkitektonisk uttrykk. I gjennomgangen av de innkomne forslagene ser juryen en stor spredning av løsninger, og har fått belyst tomten fra mange verdifulle vinklinger. Juryen er godt fornøyd med responsen.

Konkurransetomten ligger vest for museets eksisterende hovedbygning, og strekker seg opp til dagens parkeringsplass i vest. Store deler av tomten består av en naturlig kolle, med trær og lav vegetasjon. Høyden på kollen er ca + 2,5 meter på dens høyeste punkt, sett i forhold til grusplassen utenfor eksisterende

hovedbygning.

Innledningsvis diskuterte juryen holdningene til kollen og innslaget av «natur», som er en stor del av konkurransetomten. For juryen har det vært viktig å se hva de forskjellige grepene på de ulike delene av tomten innebærer, både for helheten og for den konkrete situasjonen. Det har også vært et klart ønske å bevare naturkvalitetene som ligger i kollen, så langt det er mulig.

Et forhold juryen har diskutert mye, er hvilke rolle den eksisterende hovedbygning skal ha i den fremtidige situasjonen. Bør det være fysisk forbindelse mellom eksisterende hovedbygning og det nye verkstedet? Holder det med en fysisk nærhet? Hva er konsekvensen for sambruk og synergi dersom byggene ligger langt fra hverandre? Juryen mener det er viktig at det oppnås synergi mellom det nye og det eksisterende, både med begrunnelse i publikumsopplevelse og mulighetene for sambruk og drift. De forskjellige verkstedsonene kan gjerne ligge nært hverandre, men bør fysisk avgrenses i størst mulig grad fra hverandre på grunn av ulike krav og bruk. Eksempelvis kan en keramiker ikke få sot og støv fra smia i keramikken, og heller ikke glasspartikler fra

Parkeringsplass for besøkende og ansatte, hovedbygg synlig i bakgrunnen. Foto fra konkurransenunderlaget.

glassblåseren.

De innkomne forslagene spenner fra å bygge langs kollen, ramme den inn, legge seg oppå den, bygge mellom trærne, bygge på/inntil/utvide eksisterende hovedbygning og annet. Noen har også plassert bygget utenfor konkurransetomten, for å belyse et utvidet potensial.

Juryen erfarer at flere av forslagene hvor det legges opp til å bygge på selve kollen, med høyden den har, i flere av forslagene skaper en noe høy og ruvende situasjon. Det nye bygget kobler seg i flere av disse forslagene dårlig til eksisterende situasjon.

Juryen ser at forslag som legger seg på samme gulvhøyde som eksisterende hovedbygning og plasserer bygget enten sør på tomten og langs eiendomsgrensen i sør eller mellom eksisterende hovedbygning og kollen, får en skjæring med terrenget på kollen. Mange av disse løsningene har i liten grad greid å inkorporere kollen som en aktiv/viktig del av prosjektet, på grunn av høydeforskjellen/skjæringen.

Enkelte av forslagene har bevisst plassert seg utenfor konkurransetomten, og har gitt interessante innspill til beliggenhet, og belyst konsekvenser forbundet med andre bidrag. Juryen ser at man trolig kunne fått et bredere tilfang av løsningsalternativer dersom konkurranseprogrammet hadde tillatt en romsligere avgrensning av området der nybygget kunne plasseres.

Gjennom de forskjellige arkitektoniske konseptene som er foreslått, er det juryens konklusjon at det er viktig med et godt samspill mellom nytt verkstedbygg og eksisterende hovedbygning. Konseptene som skaper sine egne lukkede miljøer og ikke "snakker" med resten av den eksisterende situasjonen mister flere potensielle kvaliteter, grunnet mangel på mulig synergi og sambruk.

Med tanke på arkitektoniske valgene, er det relativt få av forslagene som dyrker den enkle verkstedsarkitekturen, med moderate volumer, slitesterke materialer og godt lysinnslipp fra side og tak. Flere av de arkitektoniske uttrykkene i konkurransen mener juryen gir assosiasjoner til kulturhus, paviljonger og tidvis også eneboliger, hvilket den anser som mindre heldig.

I dag er adkomstsituasjonen til museumsområdet uklar og har ikke noe inviterende preg over seg eller en klar «portal». Juryen ser det som positivt at flere av forslagene har en klar adkomst og velkomst til friluftsmuseet.

Noen av prosjektene som er plassert ved

parkeringsplassen har foreslått en ny inngangsportal som en integrert del av den nye situasjonen. Noen av løsningene åpner for publikumsinngang gjennom - eller mellom verkstedbygningene for så å komme inn på museumsområdet og ned til den eksisterende hovedbygningen. Juryen anser dette å være et inviterende og interessant grep i noen tilfeller. Det kan samtidig også være problematisk, hvis publikum ledes "tilfeldig" inn blant verkstedene uten først å bli tatt hånd om. Utvendig overdekket arbeidssone, arbeidstun og driftsområde

Et utvendig arbeidstun og en overdekket arbeidssone i nær forbindelse med det nye verkstedet er viktig. Den overdekkede arbeidssonen kan med fordel være i umiddelbar fortsettelse av verkstedrommet for enkel og umiddelbar bruk. Graden av fysisk/visuell åpenhet mellom inne og ute må videreutvikles på en god og balansert måte. For publikum vil det være en interessant attraksjon å kunne se på håndverkerens arbeid på nært hold. Oppdragsgiver må finne en balanse mellom naturlig inn- og utsyn, og en god arbeidssituasjon for de ansatte. En viktig egenskap ved grovverkstedet, er at det skal være mulig å jobbe ute på et arbeidstun når det er nødvendig. Arbeidstunet vil være møtepunktet mellom tradisjonshåndverk, håndverkere og publikum i 1:1, og det er viktig å tilrettelegge sonen på en god måte. Plasseringen av et arbeidstun bør velges med tanke på gode lys og solforhold, for å skape en attraktiv oppholdssone for både besøkende og ansatte ved museet.

Juryen vurderer det som viktig at det planlegges et driftsområde hvor verksteddriften til museet kan gå sin uforstyrrede gang og uten å være til fare for publikum. Det å tidvis kunne åpne opp driftsområdet for publikum for å gi en opplevelse av «bak kulissene» og vise en utstilling eller gjennomføre kurs, er fint. Et driftsområde på «baksiden» av verkstedet, som kan åpnes for publikum, er en god løsning med tanke på helhetlig formidling.

Arkitektoniske konsepter

Etter gjennomgang av alle forslagene ser juryen fellestrekk i flere av de arkitektoniske konseptene/grepene. Helt overordnet kan juryen se følgende hovedkonsepter i forslagene:

- langhus beliggende parallelt med eksisterende administrasjonsbygg og som skaper en gate
- langhus beliggende langs eiendomsgrensen i sør som strekker seg fra Belsjøveien ned mot administrasjonsbygget
- langhus beliggende langs parkeringsplassen. Noen av disse hadde også et arkitektonisk konsept med en inngangsportal som en del av bygget.

Fragmenterte/oppdelte verkstedbygg var også et arkitektonisk konsept som gikk igjen i mange prosjekter og som fordeler seg blant annet i:

- campusprosjekt, tun, klynger, hestesko.
- Flere hadde også et arkitektonisk konsept som innebar ombygging av eksisterende administrasjonsbygg, eller tilbygg.
- Andre prosjekter lå utenfor konkurranseområde men som ga juryen verdifulle innspill.

Juryen har knyttet noen kommentarer til disse arkitektoniske konseptene i teksten under.

Smale bygningskropper/langhus var foreslått i flere av prosjektene. Langhus plassert øst på konkurransetomten og parallelt med eksisterende hovedbygning skaper i mange tilfeller en gate mellom verksted og hovedbygning. Gateprosjektene skaper et slags «urbant byrom»/en gate mellom nytt og eksisterende bygg og tilrettelegger i noen tilfeller for et godt, tiltalende og intimt uterom i museumsområdet. «Gaten» gir gode muligheter for synergi mellom byggene både med tanke på publikum og museumsdrift. Juryen mener det styrker løsningen hvis det legges opp til å plassere de utadrettede publikumsfunksjonene slik at de ligger i fasadene som vender mot gaten, både i nytt og eksisterende bygg. Langs denne sentrale gaten kan man få kjøpt billett og finne kafé, toaletter og utstillingsområder. Også driftsmessig er et slikt grep positivt, da det gir god oversikt og korte avstander mellom funksjonene. Juryen mener en gateløsning vil skape en tett situasjon, nærhet og liv, eksempelvis på et julemarked eller markedsdag. Området vil også oppleves som et naturlig samlingspunkt med mennesker på mer stille dager. Størrelsesmessig, og sett utfra et destinasjonsperspektiv, er det bedre med en «smal» gate som føles inkluderende og folkefylt på en vanlig hverdag, selv om det da kan være overfylt på de to mest populære dagene i året.

Langhusene beliggende langs eiendomsgrensen i sør skaper også i mange tilfeller en nærhet til den eksisterende hovedbygningen. Mange av disse prosjektene bevarer store deler av den naturlige kollen og tomtens urørt. Løsningene legger opp til enkel adkomst videre ned til friluftsmuseet sør for eksisterende administrasjonsbygg. Nærhet mellom nytt og eksisterende åpner muligheten for sambruk og synergi. En av utfordringene med dette grepet er at tomtens lengde spenner over en høydeforskjell tilsvarende en etasje, og at denne høydeforskjellen må inkorporeres i prosjektet på en god måte med tanke på drift og tilgjengelighet.

Langhusene som er foreslått plassert på- eller foran eksisterende parkeringsplass på tomtens vestsida, er

enten utformet med en hel og «lukket» fasade ut mot parkeringsplassen, eller som et bygg som har inkorporert en ny inngangsportale til museumsområdet. Prosjektene som skaper en inngangsportale med nybygget er interessante løsninger der publikum som ankommer fra parkeringsplassen ønskes velkommen ved å etablere et umiddelbart og lett leselig møte med museet. Om det nye verkstedbygget inneholder en inngangsportale oppe ved parkeringsplassen, bør denne også romme publikumsfunksjoner som resepsjon, bilettdisk etc., for å tilrettelegge for et godt publikummøte.

Juryen er ikke overbevist om at det er gunstig med en plassering oppe ved parkeringsplassen, selv om det finnes spennende argumenter for at de nye verkstedene kan danne egne tun/enklaver i museumsområdet. Noen prosjekter har plassert seg fysisk på dagens parkeringsplass, og foreslått at parkeringen flyttes andre steder, noe juryen anser at det er vanskelig å realisere. Tidligere forsøk på å flytte parkeringen har ikke latt seg gjennomføre av ulike årsaker.

Prosjektene som fordeler det etterspurte romprogrammet for verkstedet over flere fragmenterte/oppdelte bygninger, danner løsninger som campus-, klynge- eller tunprosjekter. Flere av disse konseptene begrunner grepet med hvordan museumsområde ellers er bygget opp med små tundannelser mellom de tilflyttede bygningene, eksempelvis Taraldrudtunet. Flere av tunprosjektene kobler seg ikke godt til eksisterende hovedbygning og fremstår i mange tilfeller som en ny klynge i den eksisterende situasjonen. Flertallet av juryen er skeptisk til at det skal etableres nok et lukket tun ved etableringen av de nye verkstedbyggene. Det er i dag allerede flere tundannelser på friluftsmuseet. Flertallet i juryen mener det nye verkstedbygget bør koble seg til eksisterende situasjon og skape en form for samhandling, og ikke skape nok et eget tun.

Flere prosjekter har transformert eksisterende hovedbygning til også å inkludere et nytt verkstedbygg. Andre prosjekter har lagt seg inntil den eksisterende hovedbygningen eller utvidet denne. Dersom også nytt verksted skal være inkludert i eksisterende hovedbygning, er det et stort program som skal realiseres i et bygg. En slik bygningsmasse kan virke stor i friluftsmuseet. Noen av prosjektene har ikke alle funksjonene innebygget, og fremstår dermed tilsynelatende nette.

Mange forslag har også sett på løsninger og nybygg som ligger utenfor det oppgitte konkurransetomten/området. Juryen er også glad for innspillene som belyser området i grensen (og utenfor) konkurranseområdet, for å få belyst stedets potensial fullt ut. Selv om disse prosjektene ligger utenfor konkurransetomten, er det interessant å se hva

de gjør med situasjonen. Konklusjonen er dog at det avsatte området har fått sin begrensning etter grundige vurderinger, som juryen erfarer fremdeles er viktige å respektere. Dette gjelder bl.a nødvendig rom rundt de eksisterende historiske husene ellers i området, og logistikk- og sikkerhetshensyn for det samlede museet. Juryen fant interessante og gode besvarelser ved flere av de ulike konseptkategoriene. Oppsummert ser juryen store kvaliteter med fysisk nærhet mellom nytt verkstedbygg og eksisterende hovedbygning, for å tilrettelegge for praktiske løsninger. For et museum i denne størrelse og publikumstilfang, vil nærhet, sambruk og synergi være velkomment, og en suksessfaktor med tanke på sikkerhet og drift.

Ved gjennomgangen av forslagene, med en planløsning som muliggjør separat bruk av hver verkstedssone er positivt etter juryens mening. Det vil gjøre at forskjellige soner kan brukes og leies ut uten å måtte åpne/drifte hele bygget. Sikkerhet mellom publikum og verksteddrift må ivaretas. Det må være mulig å fysisk stenge for publikumsadgang, selv om det visuelle opprettholdes gjennom innsyn i bygningene. En overdekket arbeidssone i umiddelbar nærhet til verkstedet er viktig for prosjektet. Uteaktiviteter i forbindelse med verkstedene er noe publikum setter pris på, og er viktig å tilrettelegge på en god måte. Når det gjelder den konkrete arkitektoniske utformingen av verkstedbygget, ser juryen at flere forslagstillere med fordel kunne satt seg grundigere inn i materialvalg, de konkrete behov og funksjonelle løsninger

som er essensielle med tanke på en realistisk verksteddrift. Samtidig ser juryen at dette er noe som kan tilpasses i den videre fasen av prosjektet.

Et ønske om et separat bygg til smia er ikke presisert i konkurranseprogrammet. Juryen mener likevel at dette bør etterstrebtes i den videre utviklingen av prosjektet. Smia bør plasseres i et eget bygg og separeres fra de øvrige verkstedfunksjonene. Dette er spesielt viktig på grunn av støyproblematikk ved bruk av vals og maskinhammer. Brannfare, sikkerhet og forskjellige krav til renhet er også tungtveiende grunner. Til gulvet i smia bør det velges et kubbegulv i tre. Utførelsen av gulvet kan gjennomføres som en del av tradisjonshåndverksundervisningen.

UU er noe som skal belyses, men ikke løses 100 prosent i konkurranseoppgaven. Juryen har vurdert forslagene med tanke på om disse kravene kan løses i en neste fase fram mot realisering av konkurranseskissene. Med UU menes både fysisk tilgjengelighet og alle former for bruk og lesing av prosjektet.

Det har vært viktig for juryen å vurdere om forslagene, i tillegg til et overbevisende grep, også kan justeres/realiseres innenfor budsjettet oppgitt i konkurranseprogrammet. Flere av forslagene har et noe urealistisk oppslag med tanke på et stramt budsjett, men juryen har sett at løsningene i mange tilfeller kan la seg bearbeide innenfor konseptet.

JURYENS AVGJØRELSE OG ANBEFALING

Etter en samlet vurdering er juryen enstemmig enig om de tre finalistene. Juryen har videre valgt en vinner i konkurransen, «Håndverkets Hus».

Juryen mener konkurranseutkastet «Håndverkets Hus» har besvart konkurranseoppgaven på den beste måten, sett opp mot konkurransens bedømmelseskriterier. Juryen har, med 7 av 8 stemmer, kåret «Håndverkets Hus» som vinner av arkitektkonkurransen.

Juryen vil fremheve følgende punkter med «Håndverkets Hus» som avgjørende for at forslaget ble utpekt som vinnerprosjekt:

- Helhetlig totalløsning og kompakt situasjonsplan.
- Konsept som tåler å omstruktureres.
- Grep som skaper intime og gode uterom, også med få mennesker.

- Grep som naturlig gjør at museets driftsområdet kan stenges av og åpnes for publikum ved behov.
- Forslaget utnytter den minst attraktive og mest utfordrende delen av tomten på en overbevisende måte.
- Løsningen gjør det enkelt at verkstedsbygningen kan seksjoneres i forhold til ulike fag, dette må også hensyntas i videre utvikling av prosjektet.

Jurymedlem Carl-Viggo Hølmebakk stemte for at «I landskap og tun» burde vært konkurransens vinner, med «Håndverkets Hus» på 3. plass. Utover dette var han enig med juryens avgjørelse. Hølmebakks dissensnotat vedrørende dette finnes bakerst i juryrapporten.

JURYENS UNDERSKRIFTER

Januar 2021

Henrik Smith

Avdelingsdirektør Follo
Museum, MiA – Museene i
Akershus

Vidar Mørch

Kommunikasjonsdirektør, MiA –
Museene i Akershus

Joel Boaz

Avdelingsdirektør Klynge Viten, vern og
utdanning - MiA – Museene i Akershus

Eivind Falk

Instituttleder v/ Norsk
håndverksinstitutt

Christel Eline Wigen Grøndahl

Daglig leder, Bygg og Bevar

Kari Larsen

Leder for seksjon for bygningsmiljøer
og landskap, v/ Viken fylkeskommune

Carl-Viggo Hølmebakk

Sivilarkitekt MNAL oppnevnt arkitekt
MNAL fra Norske arkitekters
landsforbund (NAL)

Lars J. Berge

Landskapsarkitekt MNLA oppnevnt fra
Norske landskapsarkitekters forening
(NLA)

Gisle Nataas

Arkitekt MNAL, Norske arkitekters
landsforbund, juryens sekretær.

Konkurransens vinner motto «Håndverkets hus» av Resell+Nicca // Arkitekt Aslak Haanshuus AS

«HÅNDVERKETS HUS»

1. PREMIE

KONKURRANSENS VINNER 700 000 NOK

RESELL+ NICCA //
ARKITEKT ASLAK
HAANSHUUS AS

ARKITEKT ASLAK HAANSHUUS AS, OSLO/RØROS
 Aslak Krogness Haanshuus

RESELL+NICCA AS, OSLO
 Olav Resell

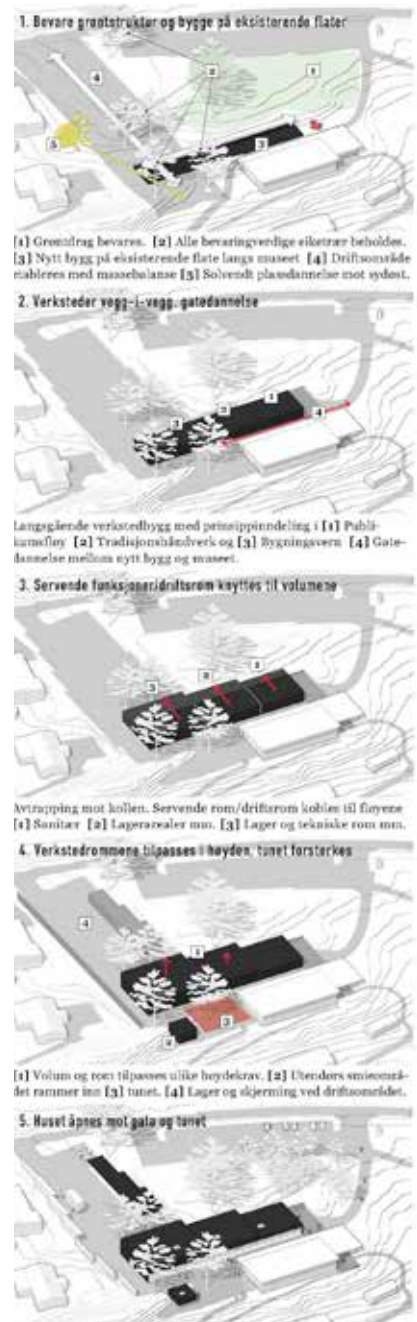
Forslaget "Håndverkets Hus" orienterer bygningsmassen tett langs vestsiden av Follo Museums gamle hovedbygning, slik at det dannes en "gate" mellom byggene og et tun mot nord. Prosjektet oppnår et romslig driftstun mot sørvest, samtidig som kollen berøres lite av tiltaket.

Plasseringen gir en helhetlig løsning med en kompakt situasjonsplan. Forslaget benytter den minst attraktive og mest utfordrende delen av tomten på en overbevisende måte. Gjennom de grepene som er gjort bygger man et fleksibelt uterom som vil fungere godt i ulike situasjoner, enten det er få eller mange samlet på området. At forslaget tydelig ivaretar behovet for å skille publikums- og driftsarealer, er også en styrke ved "Håndverkets Hus".

Med sitt enkle og lavmælte formspråk, viser forslaget en ambisjon om et samspill mellom de nye verkstedene og den gamle hovedbygningen.

Flertallet i juryen mener at forslaget totalt sett svarer best på oppgaven, og at konseptet er robust nok til å tåle en nødvendig omstrukturering.

Som et av få konkurranseutkast, legger "Håndverkets hus" seg lavt i terrenget mot øst, og tett ved museet. På det viset vil storparten av kollen mellom Belsjøveien og hovedbygningen fremstå som nokså urørt natur, i

sammenheng med Seiersten-skogen for øvrig. Det å bevege seg gjennom skogen og inn på museumsområdet ser juryen som en kvalitet; Muséet i skogen.

Grepet med bygningens lave høyde og dempede uttrykk gjør at verkstedet fremstår som en bakvegg i skogholtet og skaper en fin innramming av dens innhold, fremfor å være et formalt arkitektonisk grep.

Plasseringen av nybygget vil, etter juryens mening, tone ned den noe fremtredende og solitære posisjonen museets hovedbygning har i dag. Organiseringen av funksjonene legger til rette for innsyn i verkstedene og aktivitetene, samtidig som det er utsikt fra verkstedene mot museets

øvrige bygningsamling. På denne måten etableres kontakt med historien samtidig som de "modernistiske bygningene" ligger samlet, tilbaketrukket og gir mening i kraft av sitt innhold.

Et hvert byggeprosjekt vil kreve inngrep i terrenget og tap av trær på det avsatte området. "Håndverkets hus" vil måtte legges/plasseres inn i kollens østre side og flere av eikene i sør vil måtte tas ned. Likevel er det juryens vurdering at dersom bearbeiding av tomten gjøres på en god måte, vil forslaget ha et lett avtrykk totalt sett. I det videre arbeidet bør prosjektets forhold til kollen gis oppmerksomhet. En kan tenke seg en varsom aktivisering av området mellom parkering og driftstun gjennom eksempelvis stier, mulighet

for gjennomgang i bygget og lysinnslipp i fasaden mot kollen.

Det arkitektoniske uttrykket i "Håndverkets hus" er relativt forsiktig og skjematisk forklart i det innleverte materialet. Det gjenstår derfor et viktig arbeid i å videreutvikle dette, samt oppnå et klart og godt møte mellom nybygget og hovedbygningen. Gjennom en mindre ombygging og tilrettelegging vil den eksisterende hovedbygningen presentere seg bedre og vil fungere som et naturlig ankomst- og infopunkt for hele den samlede bygningsmassen.

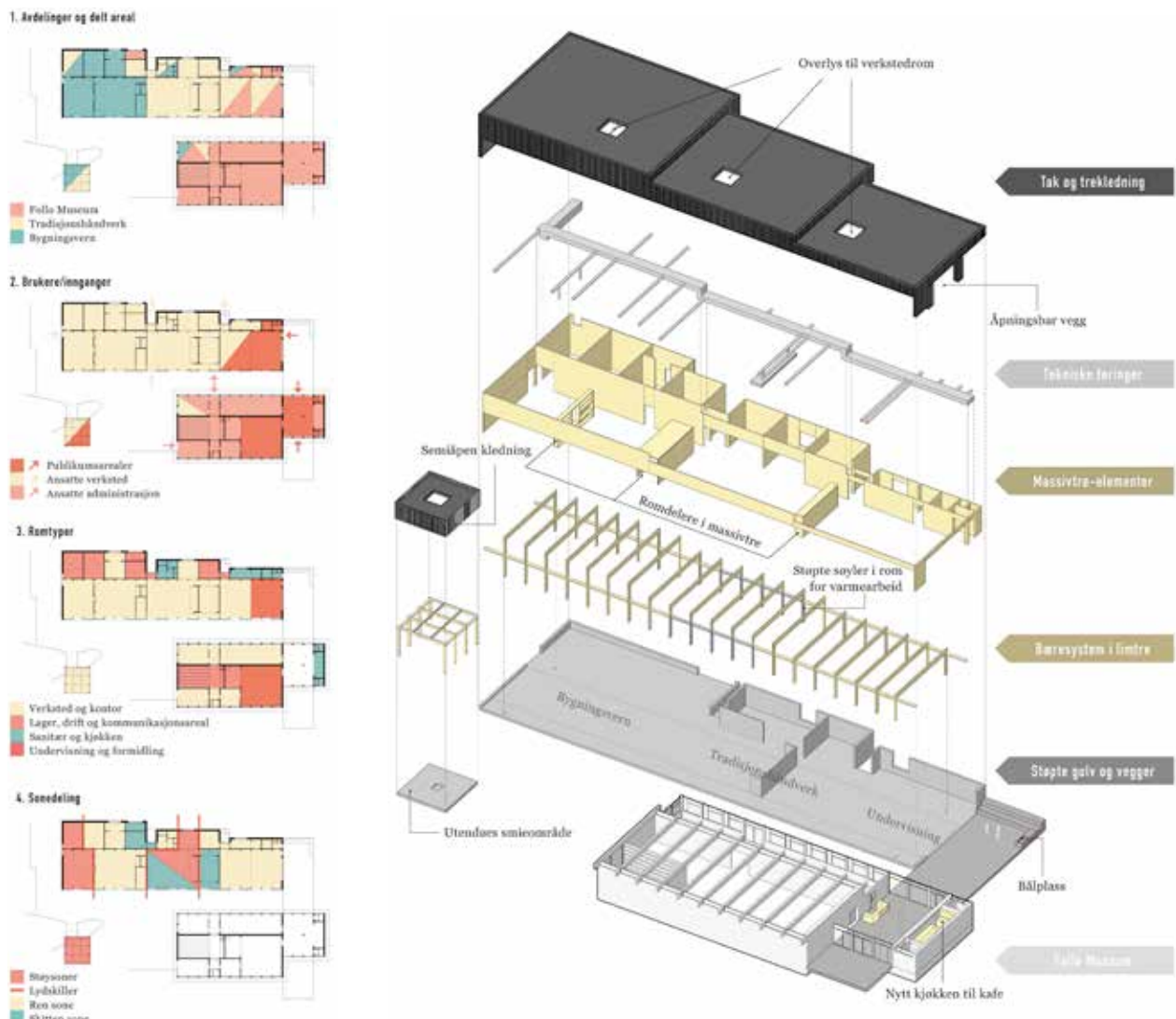
Alle funksjoner i nybygget legges på nivå med hovedbygningen. På den måten oppnår "Håndverkets hus" store funksjonelle fortrinn i forhold til de fleste konkurrentene. Korte avstander og fravær av høydeforskjeller legger til rette for rasjonell drift, god oversikt og enkle bevegelsesmønstre for ansatte og besøkende. Anlegget vil i mange perioder være bemannet av en eller et fåtall ansatte. Det er innbyderens ønske og juryens mening at nærhet mellom funksjonene vil være viktig for å fremstå som det kraftsentrum for håndverk og bygningsvern som ligger i intensjonen.

Ved å legge bygningsmassen tett sammen kan en redusere det samlede berørte arealet i tiltaket, samt behov for transport osv. Et driftstun og et publikumstun på hver sin side av verkstedbyggene er en god løsning, selv om det også her er mulig å forbedre logistikken mellom de to.

Konkurransinnbydelsen har et ambisiøst rom- og innholdsprogram kombinert med et begrenset budsjett. Juryen påpeker at realiseringen av prosjektet vil kreve tøffe prioriteringer og sterk kostnadskontroll. For å kunne realisere anlegget må en planlegge mer i retning av en "verkstedhall" enn et "kulturbygg".

De kompakte og relativt nøkternt formede bygningsvolumene i "Håndverkets hus" bør ha i seg den enkelheten som kreves for å kunne bygge de ønskede arealene innenfor den gitte økonomiske rammen. Konstruksjonene har stor fleksibilitet og en "åpen form" slik at funksjoner lett kan flyttes, endres eller ved at deler av innholdet kan bygges inn i "verkstedhallen" på et senere tidspunkt.

Forslaget legger opp til et robust og uforfinet uttrykk der

hovedkonstruksjonen er tenkt i betong, limtre og krysslaminert tre. Materialbruken fremstår som rasjonell, logisk og hensiktsmessig for formålet. Verkstedene skal tåle å bli brukt.

Juryen har innhentet synspunkter fra faglig ekspertise på materialbruk og organisering. Særlig slår bruken av betonggulv negativt ut. Dette kan med fordel erstattes av tregulv/kubbegulv i flere av verkstedene. Prosjektets energiprofil vil også ha nytte av en redusert bruk av betong i anlegget.

De enkle formene med flate tak genererer lite høyde og skaper et slags samspill med hovedbygningen, men i en eikelund med løvfall vil det skape en driftsutfordring og økt behov for vedlikehold. I den videre videre bearbeidingen bør det innarbeides sikre og praktiske løsninger for avvanning.

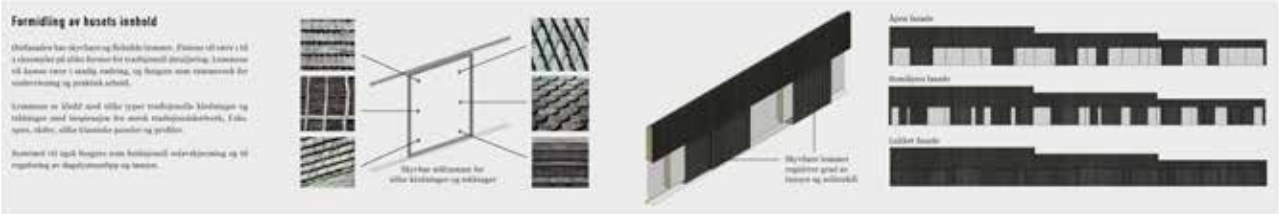
Juryens anbefaling til det videre arbeidet:

Selv om "Håndverket hus" i hovedsak er bygget rundt et godt strukturelt grep, har juryen pekt på flere utfordringer som bør tas med i en videre bearbeiding.

- Juryen anbefaler at man vurderer å styrke kontakten med grøntområdet i vest.
- Flere forhold tilsier at smia bør skilles ut fra verkstedbygget og legges som en separat bygning i sør. Gjennom et slikt nødvendig grep oppstår muligheter for bearbeidelse av prosjektet både i plan og i møte med omgivelsene, hvilket juryen mener prosjektet vil ha godt av.
- "Håndverkets Hus" bør i størst mulig grad samle de publikumsrettede aktivitetene mot "gaten". Dette gjelder både for verkstedbyggene og hovedbygningen. Samtidig bør gaten kunne ut i et romsligere publikums- og håndverkstun enn slik det er vist i konkurranseutkastet.
- Forslaget mangler overbygde utearealer i tilknytning til verkstedbyggene. Dette må innarbeides innenfor det helhetlige arkitektoniske uttrykket.

TORGSTY - NYTT INNGANGSPARTI FOR FOLLO MUSEUM

«ÄSSJAN»

2. PREMIE

2. PREMIE 400 000 NOK

LILJEWALL ARKITEKTER AB

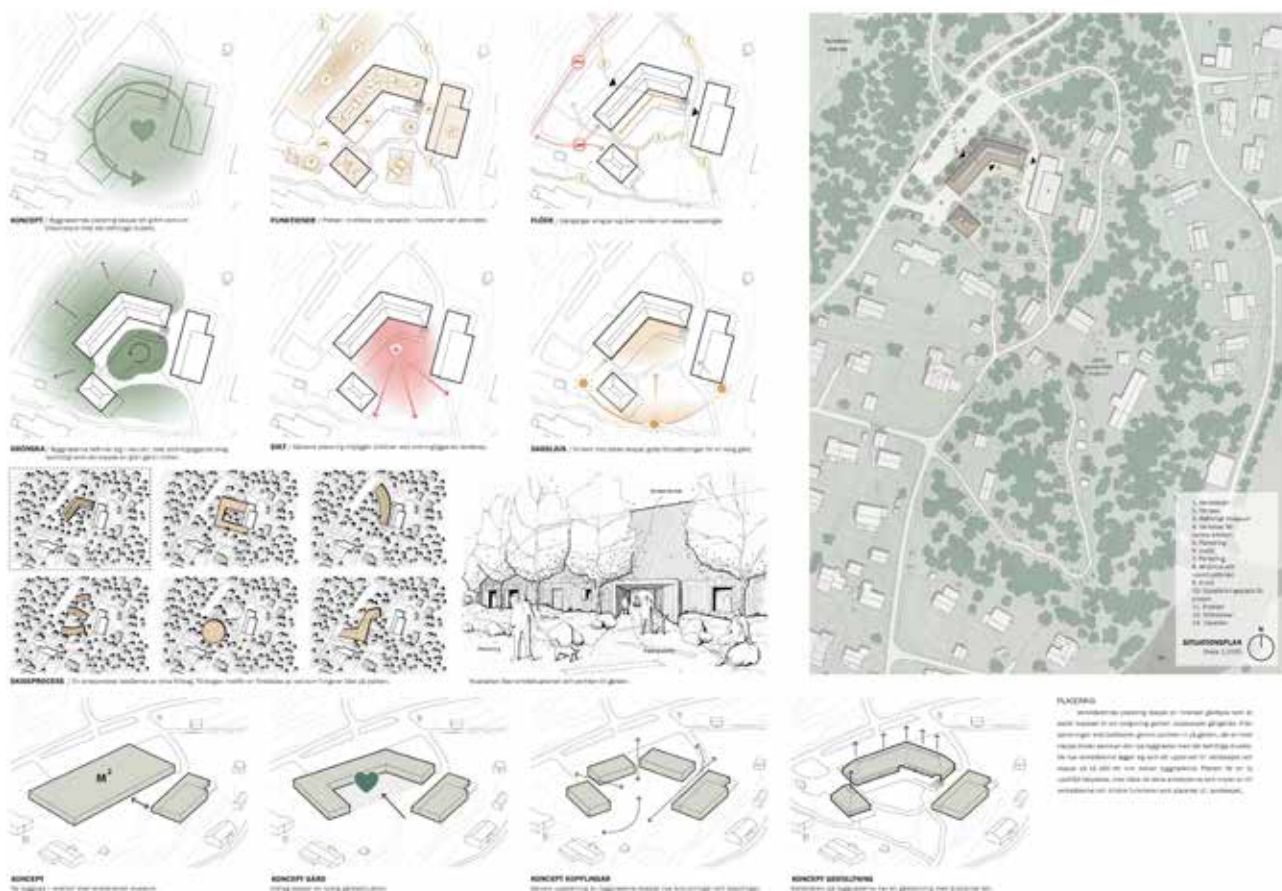
LILJEWALL ARKITEKTER AB, SVERIGE

Jeff Robles
Aron Wigh
Kushtrim Regjepaj
Anna Eklund
Liv Augsborg
Amanda Möller
Karl-Johan Bexér
Christoffer Thulin
Markus Bergerheim
Jonas Hermansson

“Äsjan” er plassert oppe på kollen, med inngang fra parkeringsplassen. Den planlagte bygningsmassen er plassert slik at den i samspill med det nåværende bygget skaper et stort tun. Utformingen av byggene er laget med utgangspunkt i smedens esse, der smia er skilt ut som et eget bygg. I forslaget er det er lagt opp til utarbeidsområder på treplattning, og med et arbeidsinnlastingstun mellom smie og verksted. Byggene er gjennomgående laget i tre, og med stående kledning.

Prosjektet “Äsjan” har en svært god situasjonsplan som skaper et stort samlende uterom for publikum og et separat driftsareal. Grepert med å plassere smia i et eget bygg er godt. Den gjennomgående bruken av naturmaterialer er også god. Juryen vil berømme prosjektets vakre illustrasjoner som i flere tilfeller viser verkstedet som en innbydende “*katedral for håndverket*”. Også fra innsiden er rommene luftige og gode verksteder, med rikelig over og -sidelys, som innbyr til aktivitet.

“Äsjan” har en god og innbydende adkomst fra parkeringsplassen og er plassert oppe på kollen. Situasjonsplanen skaper et stort samlende uterom for publikum og et separat driftsareal. De illustrerte verkstedsrommene er noe juryen ble begeistret for, men som nevnt skaper det et unødvendig høyt bygningskompleks som

i en videre bearbeiding av prosjektet vil måtte reduseres.

Grepet med en separat smie vurderer juryen som klokt utfra brannfare, støy, vibrasjon og støv. Slik er også lokalisering av en tradisjonell smie, som et separat bygg i noe avstand til øvrige bygg. I dette tilfellet vil dette grepet være åpenbart klokt, særlig i forbindelse med den planlagte samlokaliseringen med bunadsverksted, keramiker og glassblåsere. Juryen anbefaler at oppdragsgiveren vil ta med seg dette grepet i sitt videre arbeid.

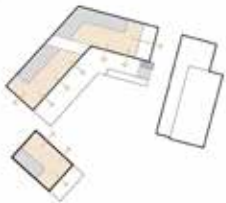
Juryen stiller spørsmål om utearbeidsområdet det er lagt opp til, blir litt knapt. Juryen savner et utearbeidsområde under tak. Videre er juryen også i tvil om valget av treplattung for utarbeid er hensiktsmessig over tid.

Juryen vil også berømme at det er lagt til rette for et godt arbeidsinnlastingstun mellom smia og verkstedet.

“Åsjan” viser en gjennomtenkt bruk av naturmaterialer gjennom hele prospektet. I forhold til miljøkrav er de foreslåtte volumene og takhøydene problematiske, med tanke på blant annet oppvarming av lokalene. Lokalene skal kunne være i drift hele året, og juryen er skeptisk med tanke på oppvarmingskostnader.

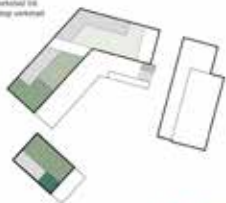

□ Spent med glasser
□ Skjema

ÖPPRET OCH SLUTET / Öppenhet och lukkede romer

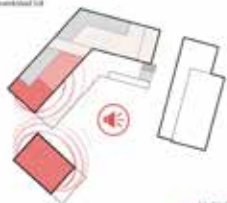
■ Same stoffar
■ Møterommet
■ Skulpturrom utv
■ Workshop verksted

SMUTSAT OCH BENT

Grønn Hvit

■ Same stoffar
■ Møterommet
■ Skulpturrom utv

LÅD

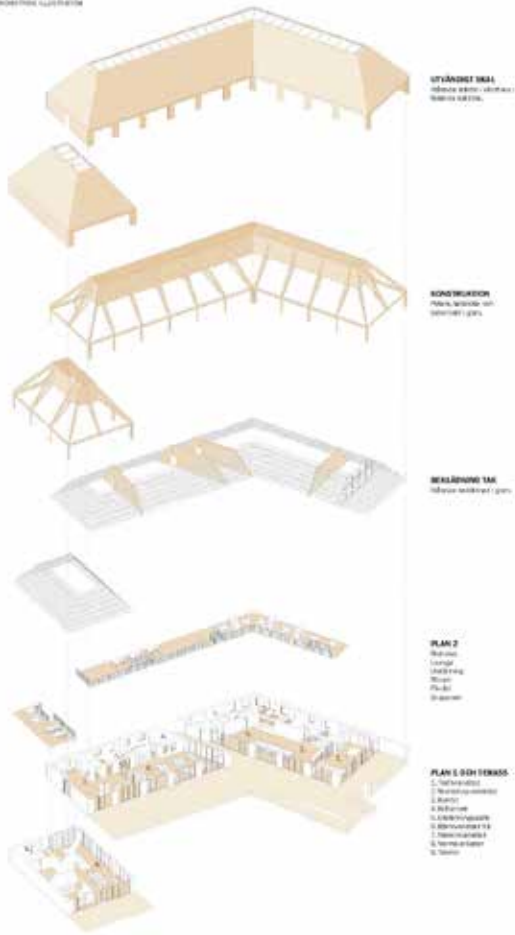
Løstred
10g 12g

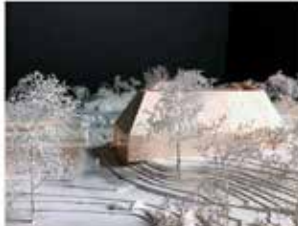
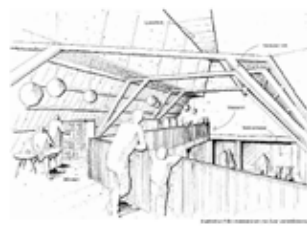
□ Platte som
□ Fast plassering

FLEKSIBILITET / Møbler og veggene i plassering

SKISSE/ILLUSTRASJON

«I LANDSKAP OG TUN»

3. PREMIE

3. PREMIE 200 000

STUDIO EIKA

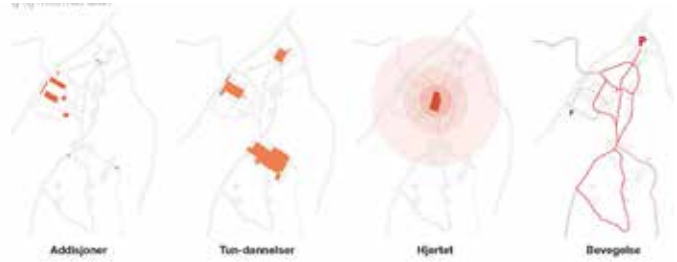
STUDIO EIKA, KØBENHAVN, DANMARK

Marte Nødtvedt Skjæggestad
Emil Alexander Juel Jespersen

Forslaget er klart presentert i tekst, tegninger og illustrasjoner. Forslaget utfordrer konkurranseprogrammet og reiser spørsmål ved forhold utover det som var etterspurt i oppgaven. Spesielt gjelder dette muséets hovedadkomst og parkering som foreslås flyttet lengst mot nord, med hovedinngang via det nye Taraldruttunet. Rokaden gjør at den eksisterende parkeringsplassen frigjøres til ny bebyggelse, og at mer av kollen på konkurranseområdet dermed kan bevares. Juryen er enig i at disse innspillene er interessante, men vurderer likevel at tiltakene blir svært vanskelig å gjennomføre både av hensyn til reguleringsplan og budsjettamme.

Det nye anlegget er vist med ulike enkeltbygg organisert som åpne og lukkede tundannelser. Bebyggelsen knytter seg til resten av friluftsmuseet ved materialbruk og valg av arkitektonisk uttrykk, der de enkelte bygningene varierer i form og størrelse. Avstanden, og spesielt den lukkede tundannelsen som delvis vender vekk fra eksisterende hovedbygning, skaper en utfordrende situasjon med tanke på samspill og å drifte anlegget med få ansatte.

De ulike bygningene fremstår som tydelige verksteds- og driftsbygninger der form, konstruksjon og materialbruk er tilpasset både omgivelsene og husets funksjon. Resultatet er en gruppe bygninger med sterk identitet, som preges av

enkle former, eksponerte trekonstruksjoner og naturlige materialer. Forslaget er overbevisende i å uttrykke anleggets innhold.

Organiseringen i flere frittstående bygg gjør prosjektet fleksibelt ved at de enkelte bygningene kan forskyves og skaleres, og på den måten tilpasses terreng, vegetasjon og funksjon. Dette konseptet gjør prosjektet tilpasningsdyktig. Prosjektet viser også uterom med ulik karakter og bruksområder:

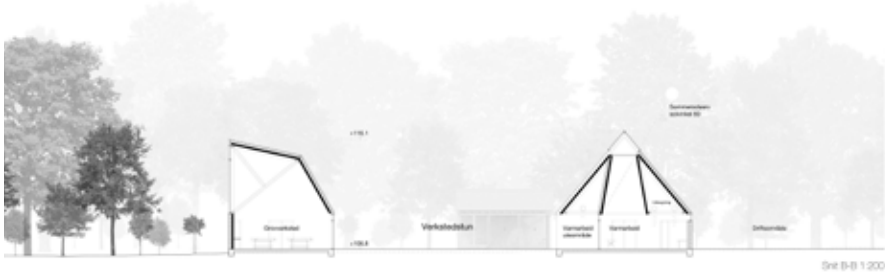
Verkstedtunet – det sentrale uterommet, definert av de to store verkstedene, er vendt mot hverandre, mens lager og undervisningsstue danner åpninger mellom tunet og omgivelsene. Både verkstedtunet og driftstunet gir fleksible arbeids- og uterom for mange aktiviteter.

Til tross for en overraskende og uredde formgivning, fremstår bygningene som "kjente", der tradisjonelle, naturlige materialer, håndverk og detaljering i seg selv skaper det arkitektoniske uttrykket.

Forslaget har et areal som er blant konkurransen laveste. Med god utnyttelse av potensialet i utendørsområdene og videreutviklede planløsninger vil det kunne oppnå god arealeffektivitet.

De enkelte bygningene ville kreve mye justeringer og omfattende videre bearbeiding, både av romhøyder, glassareal og plassering. Materialet som er innlevert formidler likevel en overbevisende kontroll på bygningenes utforming, der volumer, proporsjoner, konstruksjoner og detaljering danner en sterk sammenheng og helhet. De nødvendige justeringer blir imidlertid så omfattende at det er vanskelig å se at prosjektet kan gjennomføres slik det er presentert.

I likhet med mange av sine konkurrenter ville nok også dette prosjektet ha utfordringer i et kritisk miljøregnskap. Det er tidligere pekt på bl.a. volumenes skala, innvendige romhøyder og glassareal.

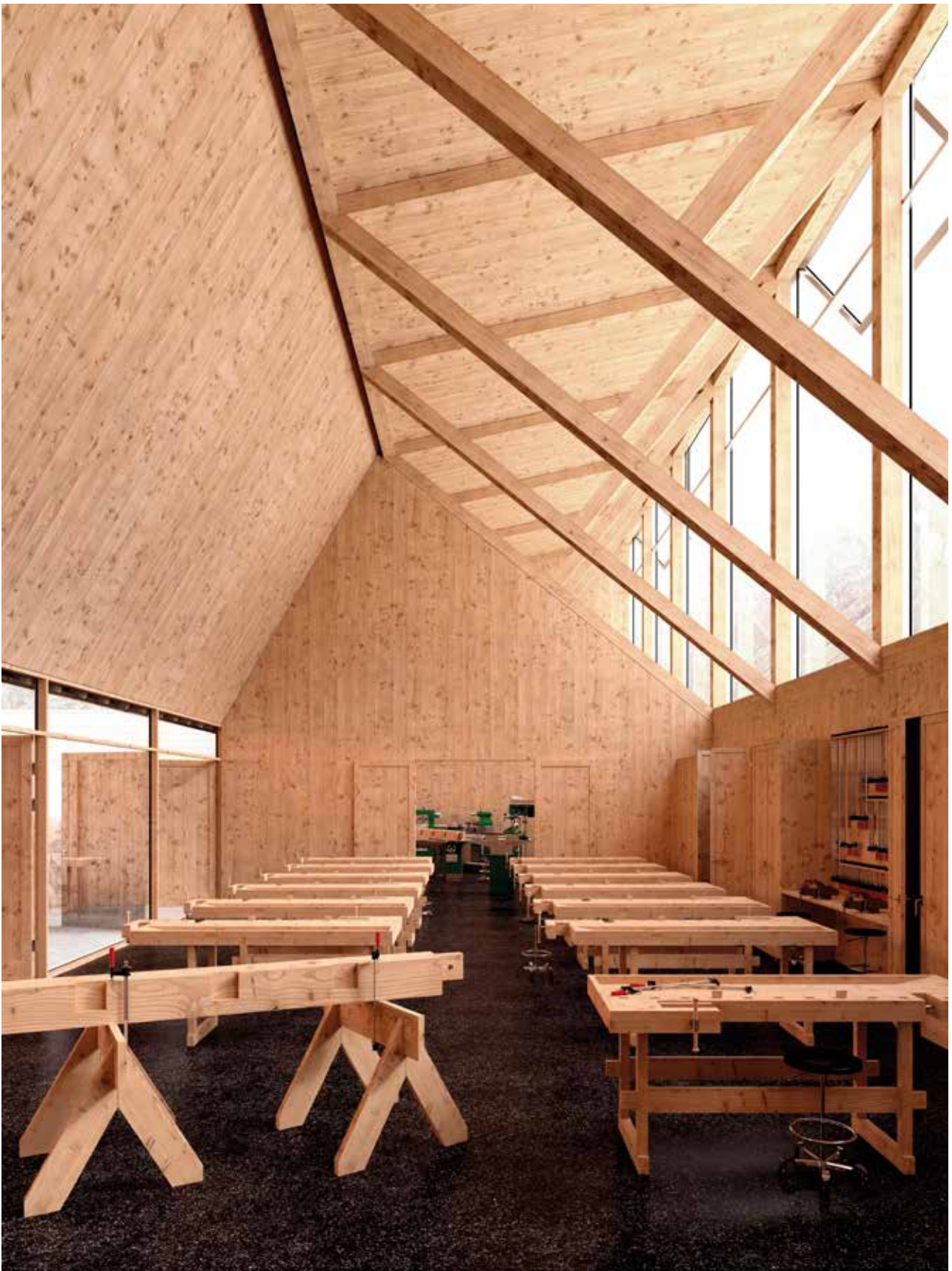

Konstruksjon

Verkstet varmerfeld

Verksted Byggingssven

«RØDMYLLA»

INNkjøp

INNkjøp 100 000

**ASAS ARKITEKTUR //
SKOG ARKITEKTER**

ASAS ARKITEKTUR, OSLO / HAMAR

Ola Spangen, Master Arkitektur MNAL, Partner
Victor Castillo, Master Arkitektur

SKOG ARKITEKTER, OSLO

Eirik Fonn, Master Arkitektur MNAL, Partner
Oda Moen Møst, Master Arkitektur MNAL, Partner
Kasper Bonna Lundgaard, Master Arkitektur MNAL,
Partner

“Rødmylla” har en tradisjonell utforming, men med tydelig samtidspreg. Anlegget består av tre sammenhengende bygningsvolumer som danner en U-form. Adkomsten ledes gjennom en overbygget portal som ender i en bred trapp mot eksisterende hovedbygning.

Plasseringen gir fin akse fra parkeringsplassen ned til kafeen, der rommet mellom bygningene danner en tunform. Aksene gjennom området gjør det lett å orientere seg for besøkende, skaper en fin inngang til museet og er et grep juryen vurderer som positivt. Adkomsten leder ned til en kafé i den eksisterende bygningen, men også til gangveiene videre inn på museumsområdet. Imidlertid skaper deling av funksjoner mellom resepsjon og kafe/utstilling utfordringer for drift og sikkerhet i et anlegg med liten bemanning.

Et eget overbygd uteområde er lett tilgjengelig for formidlingsaktivitet, så vel som for besøkende utenfor museets åpningstid. Plasseringen på tomten utnytter solforholdene på en god måte og tunet danner et intimt og lunt rom mellom bygningsfløyene. Likevel mener juryen at plasseringen i landskapet samt volumene på bygningene, skaper et bygg som blir veldig dominerende i forhold til hovedbygningen.

På tunet er det lagt et overbygget uteområde i grindbyggskonstruksjon. På et adskilt område ligger ytterligere to mindre driftsbygninger, et fyringsanlegg og et lager/ garasje.

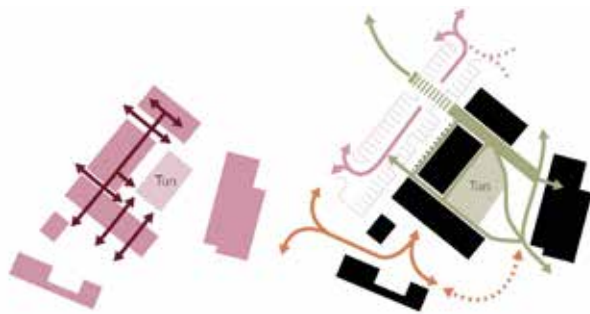
Driftstunet mot sør danner et praktisk arbeidsområde. Lager- og driftsbygningene skjerner naboeiendommene for støy og innsyn. Plasseringen av de to tunene er en praktisk deling som gir museet en driftsone som kan holdes adskilt fra publikums bevegelser om ønskelig, hvilket juryen vurderer som positivt.

Hovedgrepet er inspirert av den tradisjonelle røde låvebygningen som gir rom for mange funksjoner under samme tak. Konstruksjonen tillater store innendørs volumer med synlige sperretak. De store vinduene gir godt med dagslys til arbeidssalene. Vinduene gir også besøkende innsyn i verkstedene, hvilket juryen vurderer som et positivt formidlingsgrep. Det er i stor grad tatt hensyn til verkstedenes praktiske behov i utforming av romdisponering og adgang til uteområdene. Grovverkstedet åpner opp mot både driftstunet og det indre gårdsrommet der publikum har adgang, og gjør det enkelt både å arbeide utendørs og samtidig tilrettelegge for aktiv formidling

“Rødmylla” er tenkt oppført i en enkel reisverkskonstruksjon på et fundament i støpt betong. Det er tenkt mye på realisering og på hvordan museets egne folk kan ta del i oppsettingen av bygningen.

Det er tydelig at “Rødmylla” har ambisjoner om å være et prosjekt med gode løsninger for miljø og som legger vekt på

sirkulærøkonomi. Det er i høy grad benyttet bærekraftige løsninger ved valg av oppvarming, ventilasjon og isolasjon. I tillegg etterstreber man å benytte ombrukte materialer. Ved å benytte flis og kapp i fyring på området til oppvarming, utnyttes en kortreist ressurs som ellers ikke ville blitt brukt.

- Logistikk inne / ute
- Gående
- Bil / Buss
- Tungtransport

- Tun / plass
- Siktlinjer bygg

«JEG GIKK EN TUR PÅ STIEN...»

INNKJØP

INNKJØP 50 000

ASKIM LANTTO ARKITEKTER AS

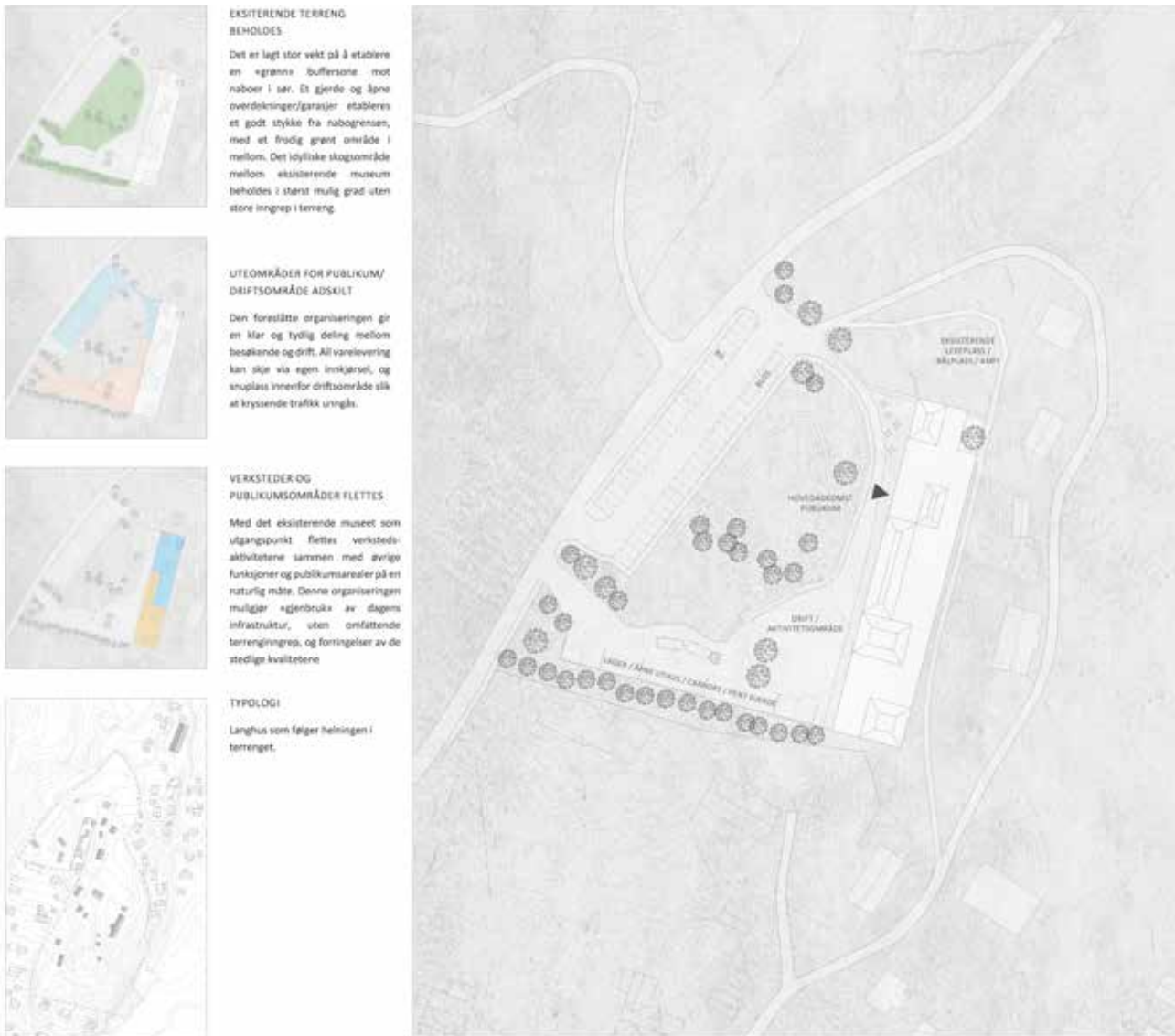
ASKIM LANTTO ARKITEKTER AS, OSLO

Niels Marius Askim
Jenny Plym Askim
Karin Hylin
Felix Isaksen
Bin Jia
Espen Anberg – Moum

Juryen gir «Jeg gikk en tur på stien...» et innkjøp for en original løsning. Prosjektet transformerer eksisterende hovedbygning og utvider denne med den nye verksted-delen.

«Jeg gikk en tur på stien...» er et avlangt bygg, som er tenkt å skåne så mye av museumsområdet som mulig, og fokuserer på det rasjonelle med å utvide dagens hovedbygg i lengderetningen. En helt ny fasade i tre, med flere individuelle tak som bryter opp silhuetten, gir et helhetlig og fornyet inntrykk. Bygget fremstår lavt og nøkternt, og samler eksisterende bygg og nybygg i ett volum. Alle kvalitetene med eksisterende landskap og kolle bevarer i dette bidraget, der det også foreslås noen nye utefunksjoner. Juryen vil blant disse trekke frem en videreutvikling av lekeplassen med et amfi. Adkomst, drift, og aktivitetsområder beholdes i høy grad som de er i dag, med noe justering av avgrensning, og med varelevering og lager i syd.

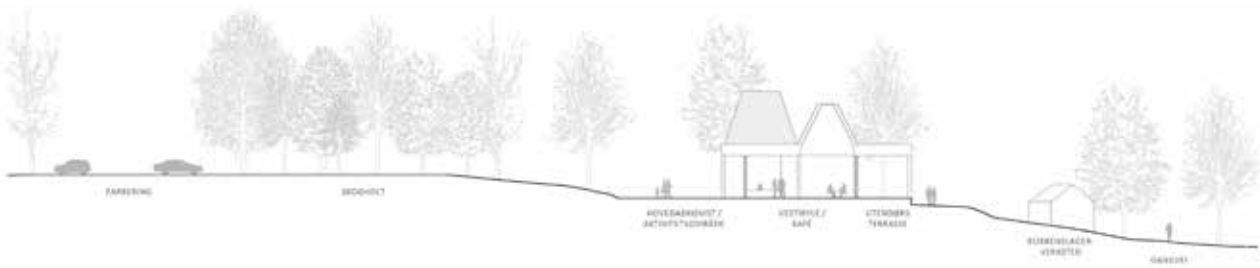
I det nye, utvidede byggets nordlige del, møtes publikum av et nytt inngangsparti. Innenfor finner man anleggets serveringssted, samt en vestibyle med utsyn og utgang til muséets nedre områder. De nye verkstedfasilitetene er lagt til byggets sydlige ende, med tanke på å kunne flytte aktiviteter ut/inn mellom driftsområdet og verkstedene. I nordenden av bygget, er det lagt opp til kontorplasser, undervisningsrom og sanitære tilbud.

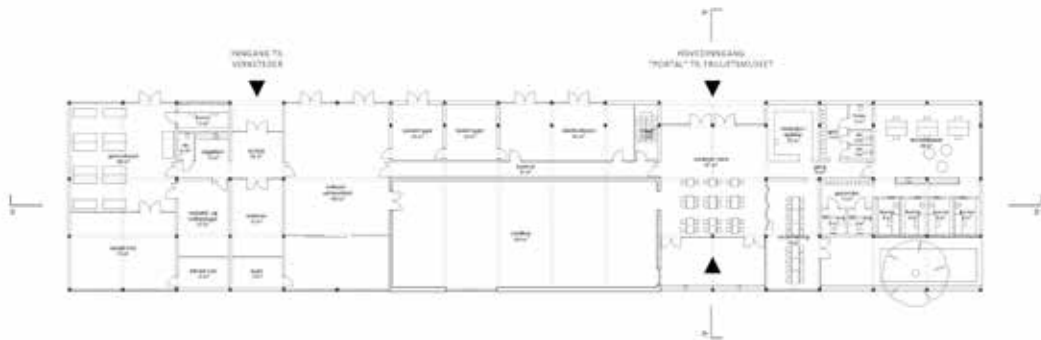
Til tross for byggets kompakte og rasjonelle fremtoning, vurderer juryen dog at det nye bygget vil fremstå som svært langstrakt og til en viss grad blokkerende mellom adkomstområdet og den nederste delen av museumstomten. En gjennomgang- og gjennomsynssone i byggets sydlige del ville måtte vurderes. Det samme kan sies om en mulig utendørs passasje forbi byggets sydende.

Grepet med å utvide eksisterende bygg i lengderetningen, gir rom for fleksibilitet i omfanget av utvidelse, i den grad det er ledige arealer på eiendommen. Det nevnes i utkastet at det vil være mulig å bruke eksisterende bygg i store deler av byggefasen. Juryen vurderer likevel at det vil kunne være problematisk i noen grad. Det er også uklart for juryen hvilke deler av eksisterende bygg som skal beholdes.

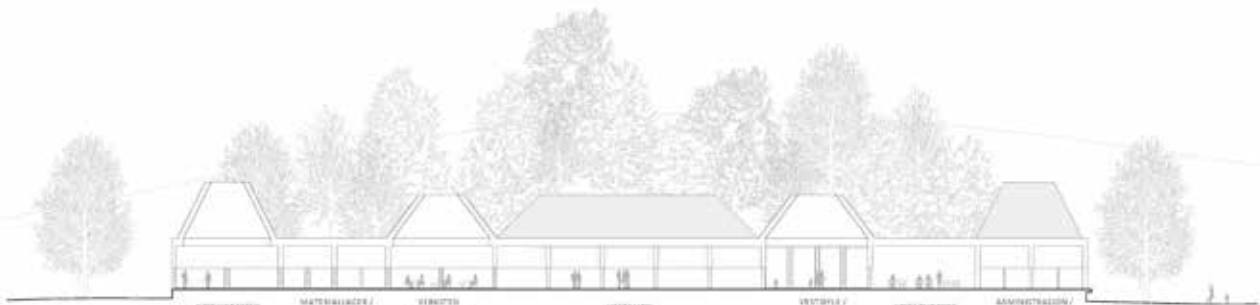
Bygget har en robusthet i materialer og konstruksjoner. Med alt på ett plan, er planløsningen funksjonell og universelt utformet. Dette muliggjør også effektiv arealutnyttelse og samarbeidsløsninger. Prosjektet er relativt kompakt og hensiktsmessig, med mulighet for justeringer. Det vises god forståelse for miljøløsninger og rasjonell byggeprosess.

Tverrsnitt A-A' 1:200 Tiltbyggingen i nord og sør minimerer nytt fotavtrykk i tomteområdet og konsentrerer bygningsmassen på en naturlig flate i terrenget, samtidig som den forsterker eksisterende museums beliggenhet i landskapet.

Plantegning 1:200 Organiseringen ivaretar en kompakt og energieffektiv bygningsmasse med korte avstander mellom funksjoner. Den gir fleksibel bruk av arealene og svært god adkomst til store uteområder mot vest, både for drift og rekreasjon.

Langsnitt B-B' 1:200 Bygnings individuelle tak bryter opp siluetten, og slipper overlys ned i utvalgte rom. Rom for tekniske arealer er lagt til en av takoppbyggene.

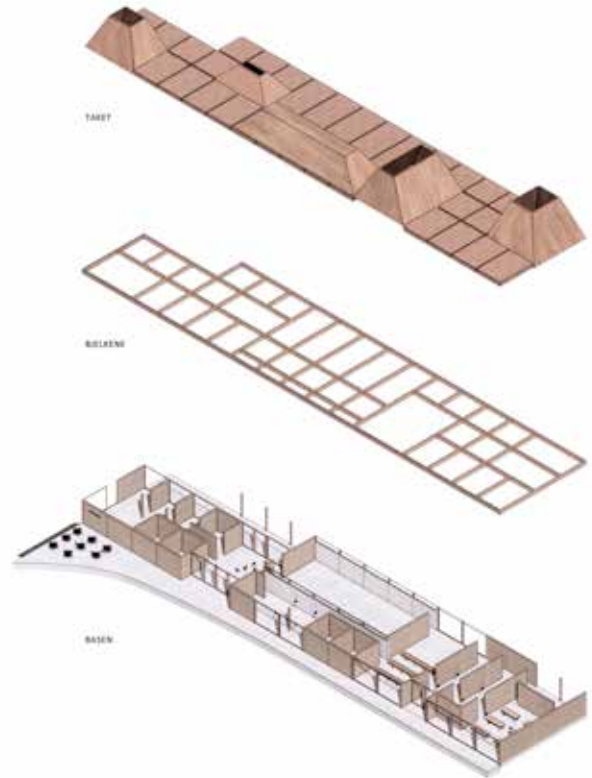
ØRØVVERKSTED Takketegning av god romhøyde og lysinnfall

TILSITTELSESTED | Adkomst til gamle verksteder.

KJØPMANSTONN | "Her" til stamstammuseum, bygging til strøfling og verksted

«LAV TERSKEL»

INNkjØP

INNkjØP 50 000

HAPTIC ARCHITECTS AS OG SWECO

HAPTIC ARCHITECTS AS, OSLO

Agnete Winsnes Astrup
Aksel Warhuus
Eline Evenstad Dahl
Lars Ringdal
Scott Doig
Simon Ewings

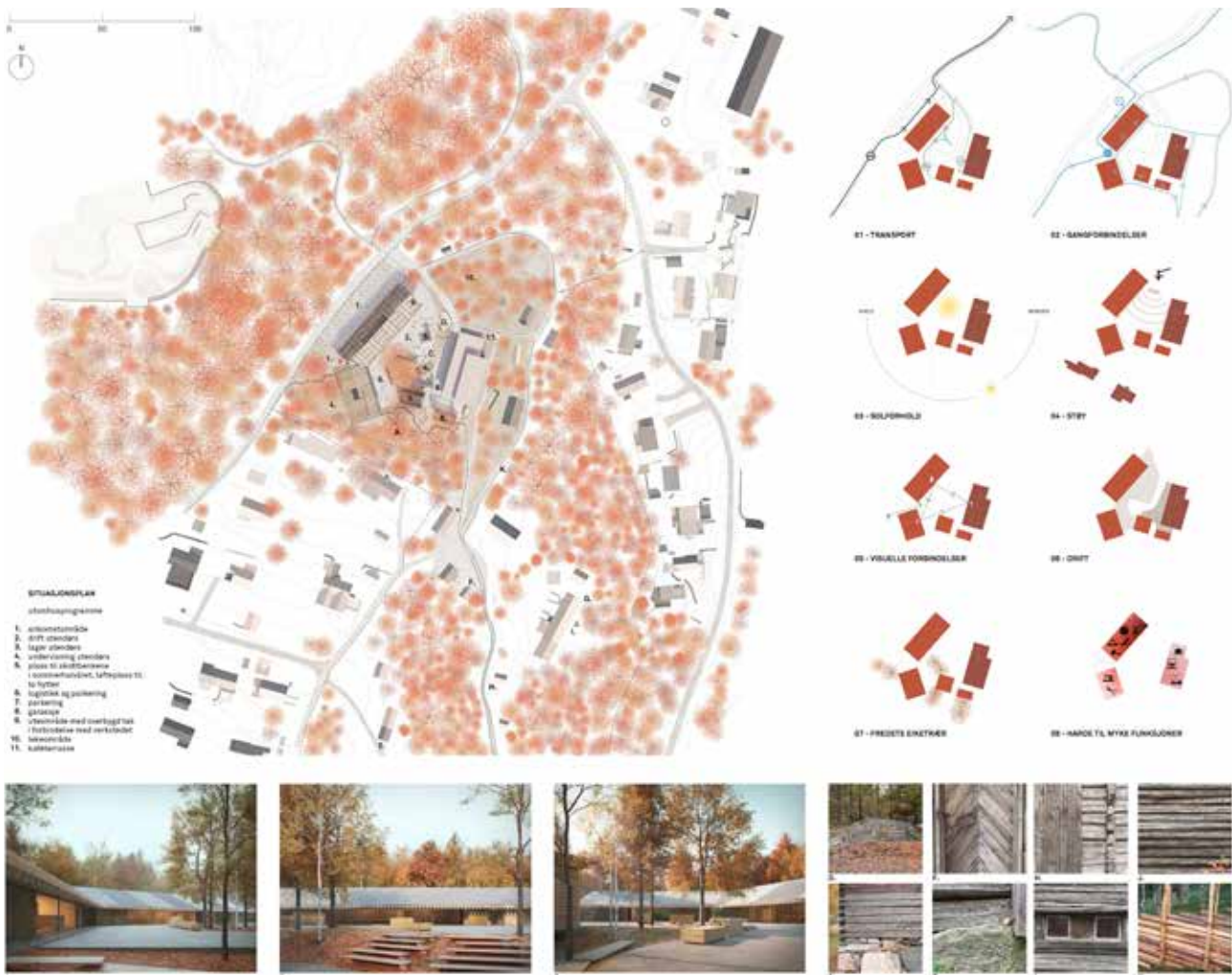
SWECO

Alain Bradette
Geir Glasø
Tor Øistein Andresen

Juryen ønsker å berømme «Lav terskel» for sine åpne og innbydende løsninger for verkstedene og arbeidsrommene. Prosjektets brede og åpne porter åpner verkstedene både for håndverkere og kursdeltagere på en tiltalende måte. Det er muligheter for å utnytte utearealene samtidig - både være åpne for publikum mens håndverkerne arbeider, men også kunne lukkes når nødvendig. Rommene og utearealene er godt tilrettelagt for flerbruk og kunne brukes i en bred rekke muséale anledninger. Prosjektet er spesielt godt fremstilt og gjort rede for.

Bygningens relativt lave høyde og lange linjer med sammenhengende tak passer godt i terrenget og utnytter tomtens muligheter på en veldig positiv og inkluderende måte. Materialvalget forsterker også dette inntrykket. Bygningens utforming henspiller på tradisjonshåndverk og tradisjonell byggeskikk.

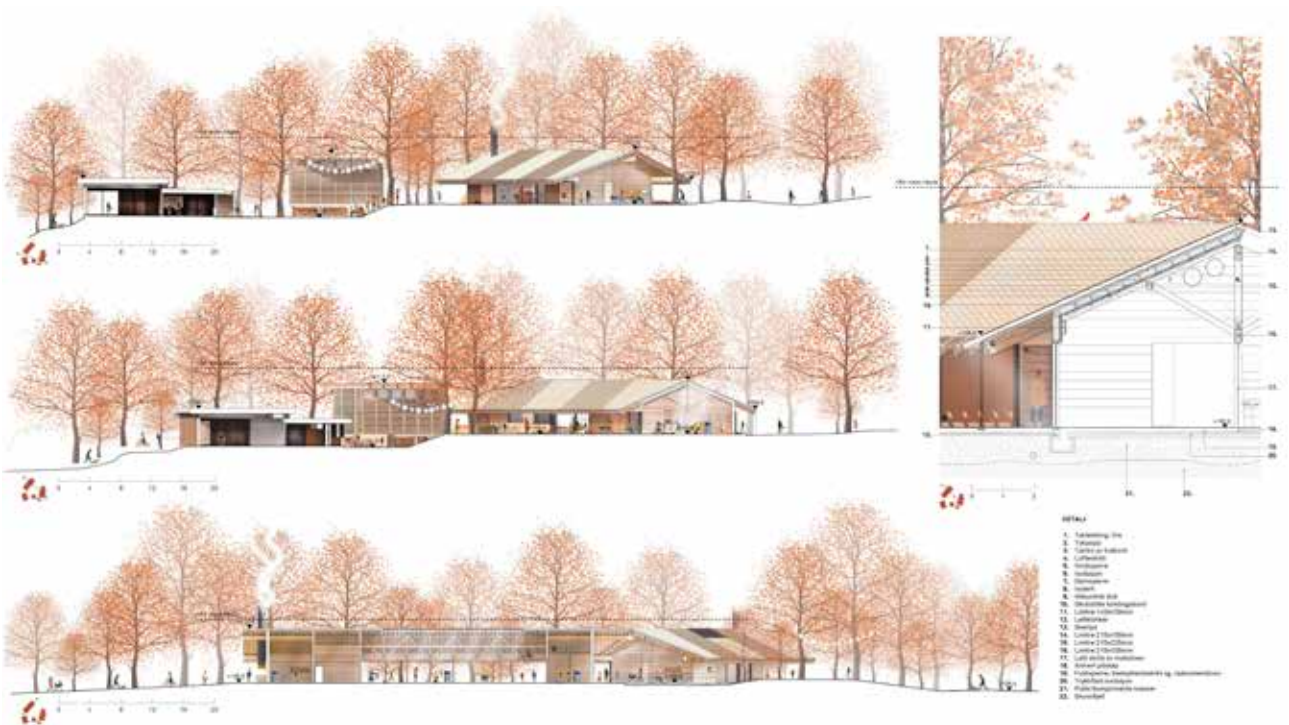
Driftstunets plassering sammen med arbeidstunet er en av prosjektets svakheter. Logistikken med transport av materialer og drift er utfordrende og juryen er spesielt skeptisk til at drift- og publikumsområder må dele samme areal. Dette er spesielt problematisk med hensyn til sikkerhet. Vinkelen på bygningskroppen er interessant, men det skaper en uklart adkomst for publikum, og et uklart forhold til eksisterende bygg.

Prosjektet gir et helhetlig inntrykk og skal berømmes for gjennomgående UU-tenking. Planløsningen viser stor fleksibilitet og arealeffektive løsninger. Men i flere områder kommer fleksibilitet på bekostning av funksjon, og det er foreslått funksjonskombinasjoner som ikke kan la seg realisere.

Til tross for at det legges opp til enkle former og store sammenhengende rom, er juryen er i tvil om prosjektet kan realiseres slik det er illustrert innenfor den avsatte rammen. Den foreslåtte konstruksjon og materialbruk vil vere kostnadsnevende.

Forslaget er preget av store åpne rom og store skybare glassfelt. En kan se for seg at dette kan by på både praktiske utfordringer og vere energiøkonomisk nevende. Bruk av kortreist limtre og lavkarbon betong veier noe opp, og viser en ambisjon om et miljøvennlig og robust bygg.

- FUNKTIONER**
- 1. Undervisning / atelier
 - 2. Arbeidsrom / kontor
 - 3. Utstilling / utstilling
 - 4. Lager og arkiv
 - 5. Utstilling / utstilling
 - 6. Det er et atelier

«VERKSTEDET I LUNDEN»

HEDRENDE
OMTALE

TORGEIR NORDBØ OG ISAK GRIMSTAD

OSLO

Torgeir Nordbø, Arkitekt
Isak Grimstad, Arkitekt

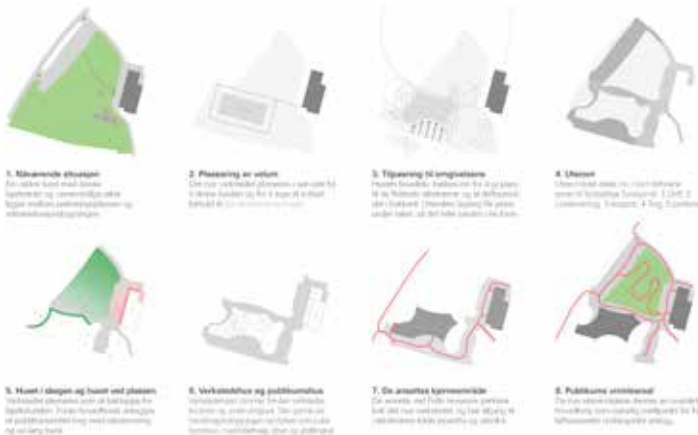
Juryen har valgt å gi en hedrende omtale til «Verkstedet i lunden» fordi de har utformet et verksted med et annerledes uttrykk, som skiller seg ut i konkurransen. Løsningen de har valgt gir et visuelt og vakkert bygg som ivaretar kollen og mange av dens eiketrær. Grepet opprettholder inntrykket som man får når man parkerer ved museet i dag, men bidrar ikke til å skape en økt forståelse av inngangen til museet.

«Verkstedet i lunden» er et kompakt bygg som er plassert sør-vest på området. Fasaden er trukket inn for å gi plass til flere av de store eiketrærne, noe som også gir bygget et vakkert særpreg. De store vindusflatene gir innblikk til verkstedene og aktiviteten innenfor. Funksjonsutnyttelsen ved å ta i bruk dagens eksisterende bygg er også et godt grep. Uteområdene for undervisning og publikum er ivaretatt og man har etablert en egen innkjøring til driftsområdet som ligger i bakkant av bygget. Et undervisningstun danner et naturlig midtpunkt mellom eksisterende hovedbygning og nybygget. Hvordan verkstedene binder sammen publikums- og driftsområdet er også et godt grep, ved at man enkelt kan flytte undervisningen ut til begge disse områdene. Undervisningstunet er plassert slik at man utnytter solforholdene.

Den nye verkstedet legges litt tilbaketrukket fra dagens hovedbygning, og gir en rolig opplevelse for de besøkende. Det foreslås enkelte utbedringer av innvendig struktur i

Fugleperspektiv fra nord | Det nye verkstedet er markert blått for å gi plass til spinneprosen

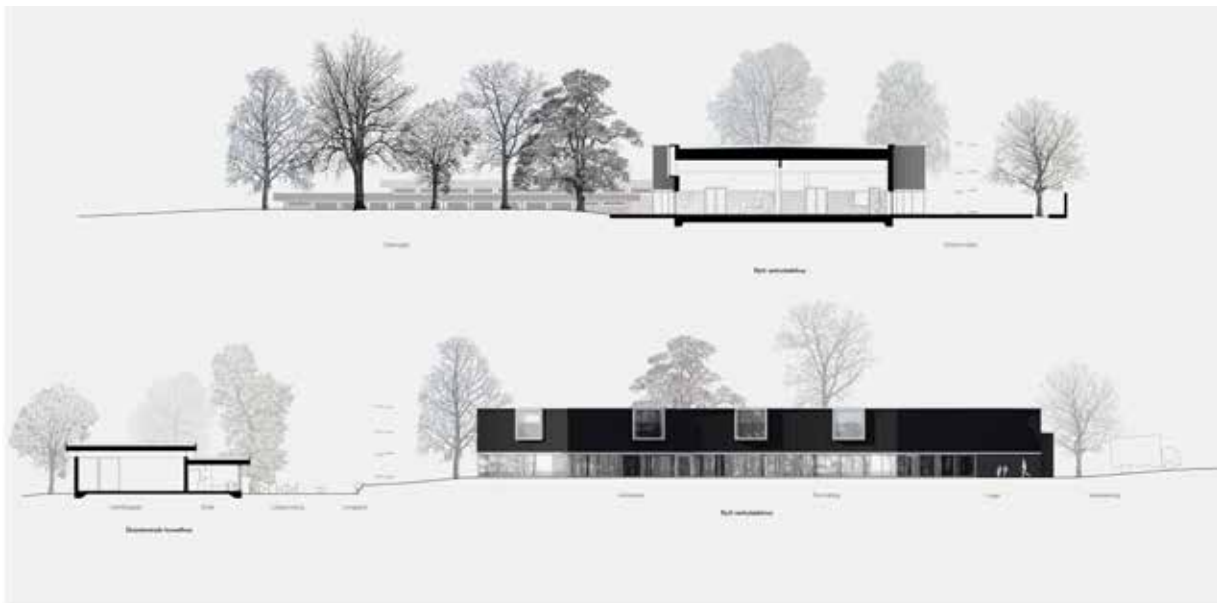
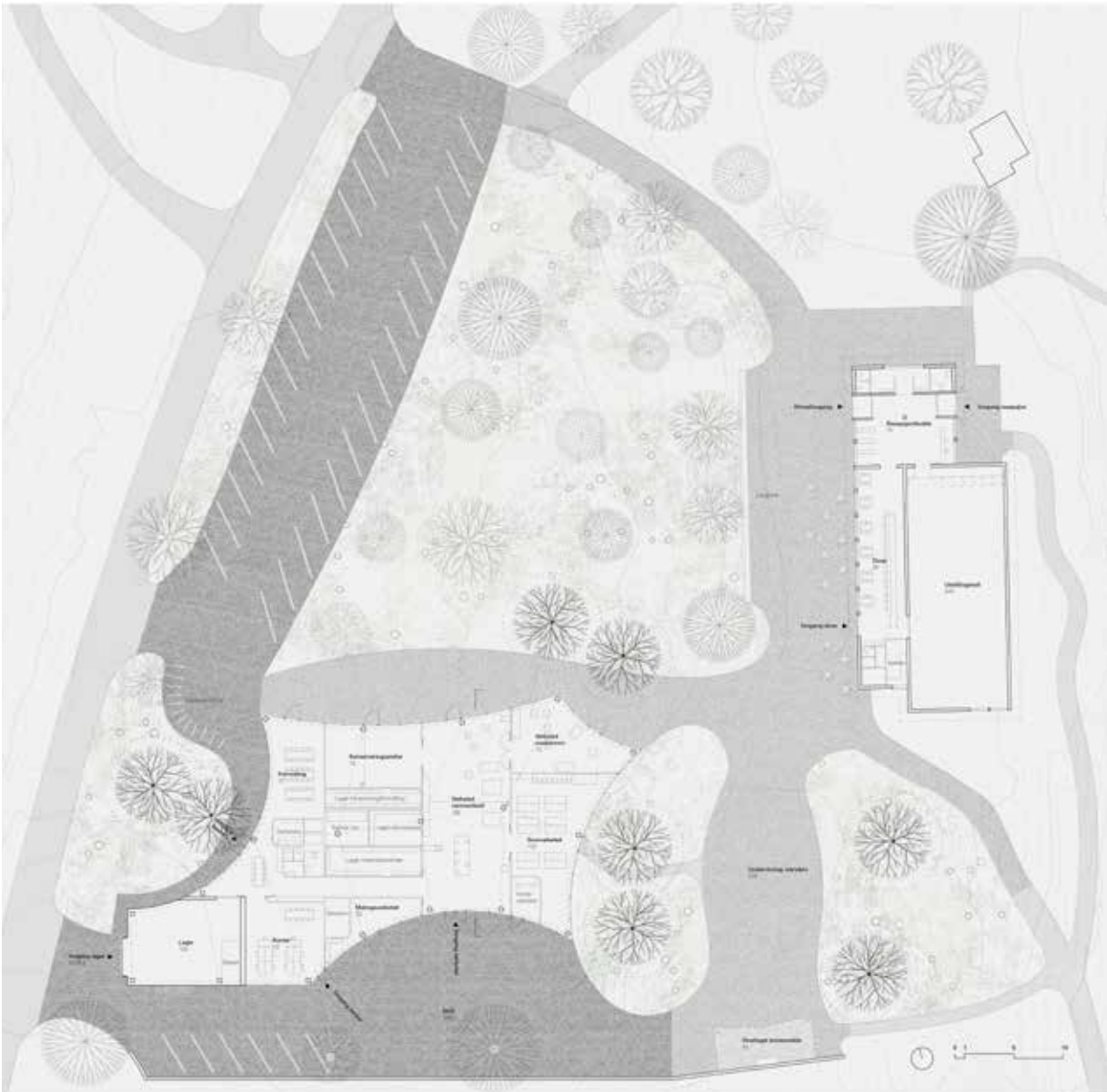

eksisterende hovedbygning, samt en omgjøring av inngangspartiet med et nytt torg som et samlingspunkt rett utenfor. Grepet med omgjøringen av resepsjon og inngangsparti er godt. Det er lagt opp til 2 adkomstveier inn til verkstedet og museet, men med et tydelig ankomstområde ved hovedbygningen.

Universell utforming ser ut til å være godt ivaretatt, med tanke på ankomst til alle rom og verksteder. Utforming av innvendig struktur og funksjonalitet er også lagt vekt på at skal være fleksibel. Tross dette, vurderer juryen dog at bygget ikke vil fungere optimalt som et verkstedbygg.

Det er gjort mange fine grep i dette prosjektet, som blant annet innsyn og tilgang til verkstedene fra både drift- og fra publikumssiden. Det er tenkt en gjennomgående takhøyde på alle verkstedene, noe som vil gi et nesten 2 etasjer høyt bygg og som vil være et fordyrende. Bygget vil nok heller ikke, slik det er tegnet, kunne bygges innen oppdragets budsjetttramme.

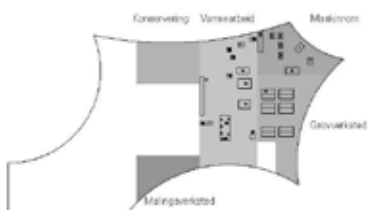
Det nye verkstedet er tenkt bygget med solide, bestandige materialer. Siden alt er på et plan, er planløsningen funksjonell og universelt utformet. Bygget er kompakt og vedlikeholdsmessig enkelt, med unntak av det store flate taket. Prosjektet har ingen tydelig miljøprofil og gir ingen føringer for eventuelle miljøvennlige grep.

Nytt verkstedbygg og eksisterende hovedhus med utbedringer. Gnr: Tolrest 14/1-200, 13/101. Byeskipps rett verkstedbygg og nytt gjenreisnings og stallingstal (1-200)

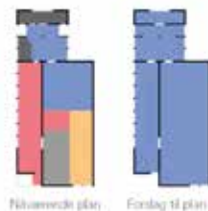

Verksted for varmebeid. Publikum kan følge med på aktiviteten i verkstedet gjennom vindusene.

Verkstedsoversikt

- 1. Flytteskuffe, 2. Anstiller, 3. Båndlag, 4. Stor båndlag, 5. Liten båndlag, 6. Søylebormaskin, 7. Søylebormaskin, 8. Slipstasjon, 9. Hjulbrent, 10. Båndsliper, 11. Søylebormaskin, 12. Mobilasse, 13. Kullross, 14. Luthersnes, 15. Møttelbåndlag, 16. Sveisebord, 17. Hylle, 18. Ovm glassblåsing, 19. Utblagsvirk, 20. Arbeidsbord, 21. Drivelsvirk, 22. Keramikkovn

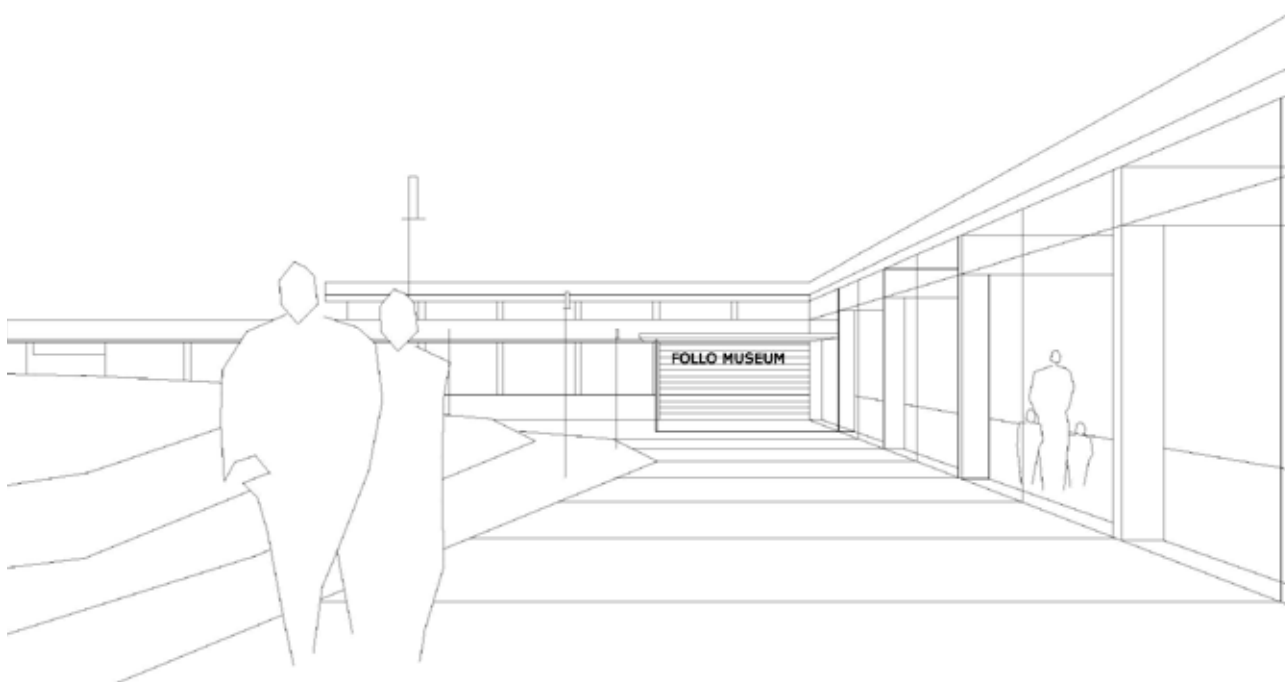

Utbedringer av eksisterende hovedhus

Det eksisterende hovedhuset ligger fint i landskapet og har gode proporsjoner, men har sett bedre sider. Det som opprinnelig var bygget som utstillingshus med store, åpne rom, har med årene blitt bygget om i flere omganger for å kunne betjene stadig flere behov, og fremstår i dag som en labyrint.

Vi foreslår noen enkle utbedringer som skal tilbakeføre huset til et publikumsvennlig utstillingshus. Det anlegges et torv på plassen foran huset, et tydelig samlingspunkt med en lang benk langs kanten av bjørkelunden. Det etableres et tydelig inngangsparti og en resepsjon med butikk og garderobe. Innenfor ligger en stort utstillingsal med overlys. Ut mot torget ligger en dner med lang bardiok og utservering.

De trange, mørke korridorane, lagene og verkstedene som opptar plassen i dag, relokeres til lyse, luftige rom i det nye verkstedshuset.

«VERKET»

HEDRENDE
OMTALE

HELGE HANSEN SIV.ARK, MNAL AS

HELGE HANSEN SIV.ARK, MNAL AS, OSLO
Helge Hansen

Prosjektet viser en god løsning ved å bygge seg inntil eksisterende bygg og skaper en overbevisende og god løsning, med en tydelig, ny adkomstsituasjon. Juryen berømmer forslagsstiller for en elegant presentasjonsform som få bruker i dag.

Prosjektet har en lettfattelig og funksjonell situasjonsplan, der det ligger seg på sørsiden av dagens bygg. Det etableres et nytt inngangsparti i sammenkoblingspunktet mellom dagens bygning og det nye bygget, der det plasseres både resepsjon og område for kafédrift, med mulighet for å plassere et uteområde med amfi på den mer solfylte sørvendte delen av bygget. Situasjonsplanen angir tydelig leding av publikum og besøkende fra parkeringsplassen til adkomstområdet via dagens gangvei, eller over kollen. Kollen bevares intakt, og det er angitt muligheter for bruk av kollen til utendørsaktiviteter og rekreasjon. Utendørs arbeidsområder og driftsområder er plassert mot sør, hvorav driftsområdet ligger nærmest dagens parkering. Likevel er det i planløsning og romdisponering juryen ser flest utfordringer i forslaget. Særlig gjelder dette størrelse og flyt mellom de ulike utendørsarealene, mellom uten- og innendørsarealer og den noe stive organseringen av verkstedsavdelingen.

Et av prosjektets styrker er det enkle og funksjonelle uttrykket, både i planløsning og i plansjene som presenteres.

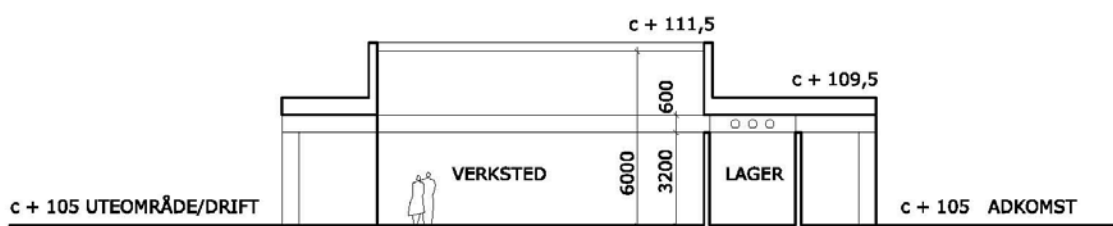
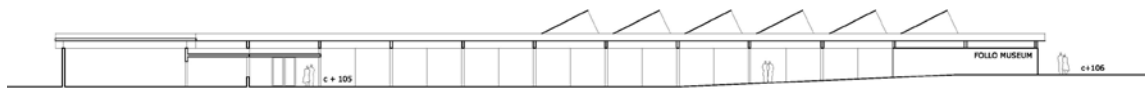
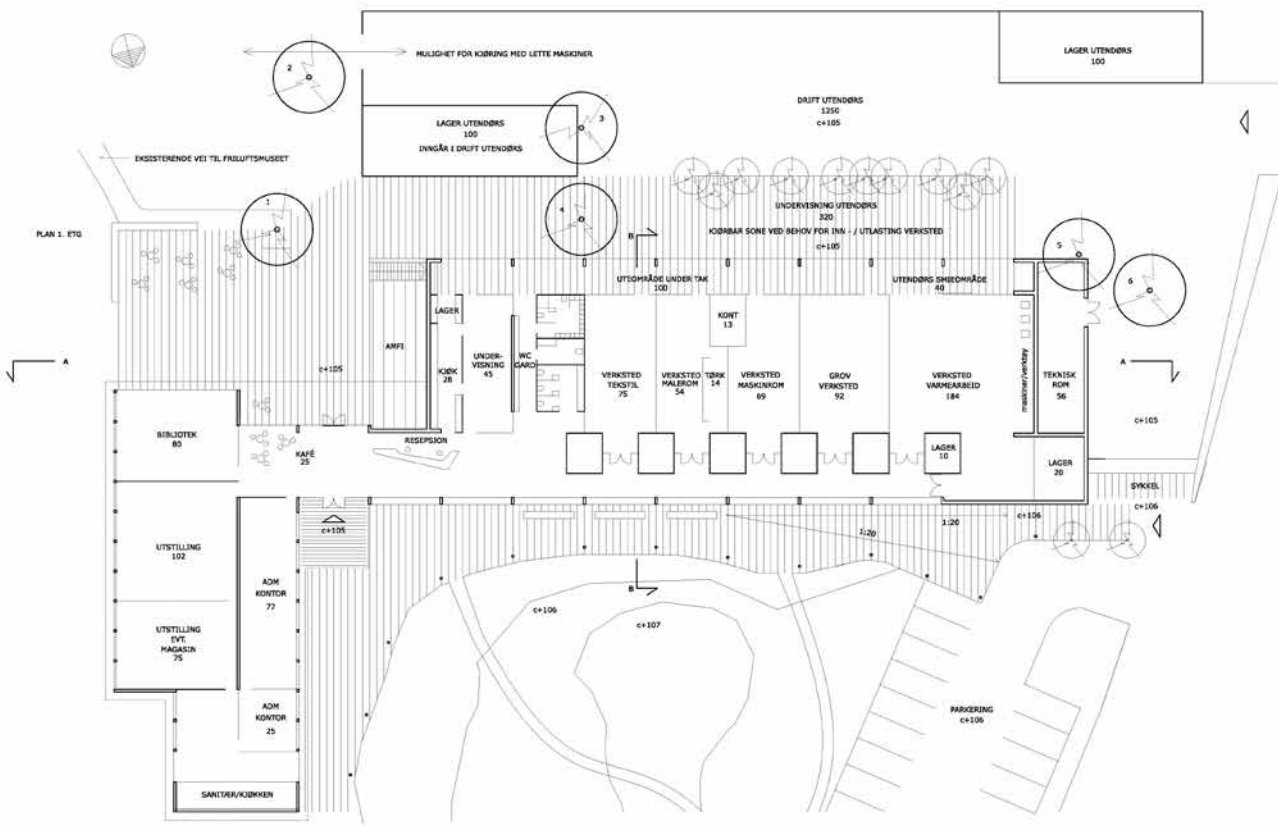

Planløsningen har en ryddig, umiddelbar og funksjonell fremtoning, med inngangen/resepsjonsområdet som et tydelig orienteringspunkt. Denne godt organiserte, nærmest knappe tilnærmingen til prosjektet preger også presentasjonene, som har en nøktern og deskriptiv stil, men som også er uttrykksterkt i sin enkelhet. De enkle strektegningene og opprissene, sammen med en behersket og klar beskrivelse av prosjektet er en form og et format som

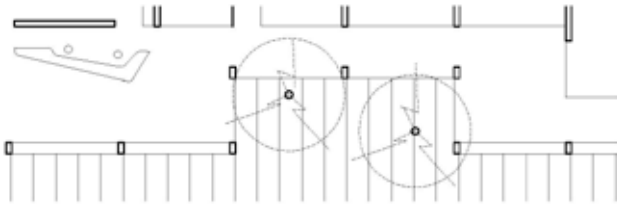
ikke er vanlig i dagens konkurranser og prosjektpresentasjoner, men som viser at det er mulig å levere forslag som ikke krever sterke visuelle virkemidler.

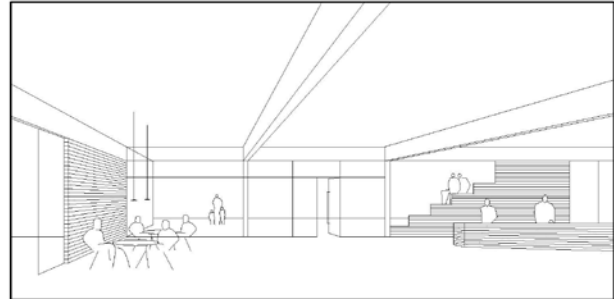
SNITT A-A

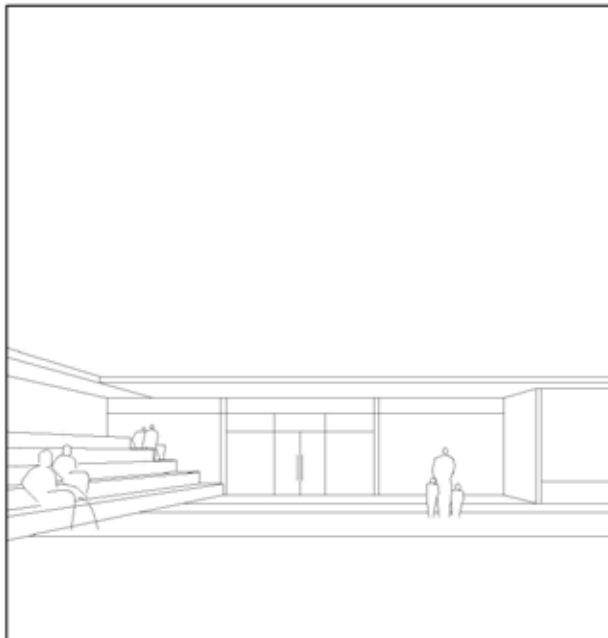
SNITT B-B

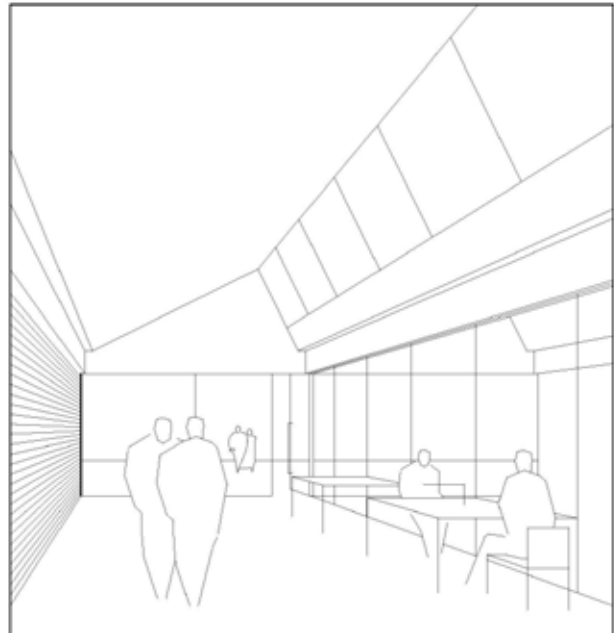
SYNERGI MELLOM UTENDØRS - OG INNENDØRS AKTIVITETER

INTERIØRPERSPEKTIV FRA RESEPSJON / KAFE'

EKSTERIØRPERSPEKTIV UTEPLASS VED AMFI

INTERIØRPERSPEKTIV FRA TEKSTILVERKSTED

«KRANSEN - HER SLÅR VI ROT»

HEDRENDE
OMTALE

AARHUS HILDRUM OG CKI STUDIO

AARHUS HILDRUM, DANMARK

Adrian Hildrum
Sindre Aarhus Narvestad

CKI STUDIO, DANMARK

Christian Kamp Iversen

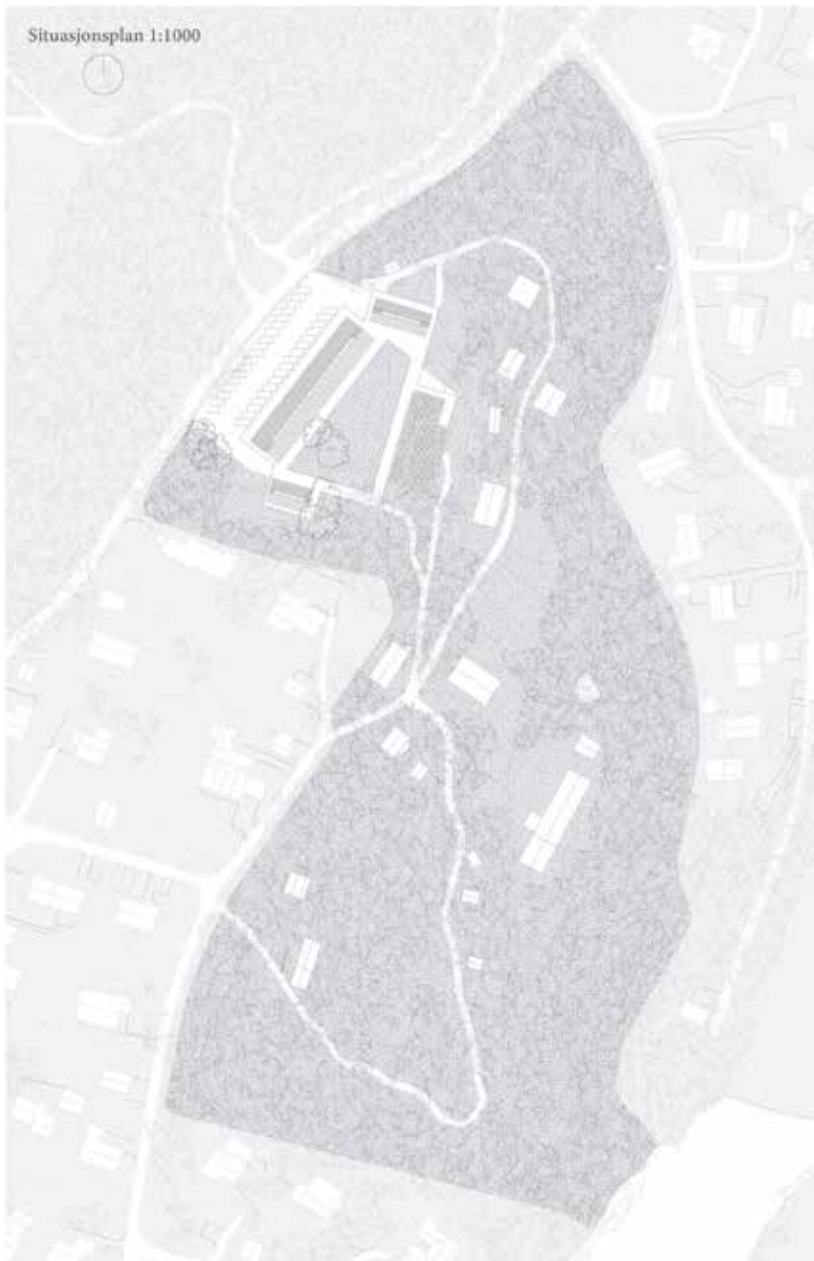
Juryen ønsker å hedre prosjektet for en tydelig situasjonsplan, et gjennomført konsept for bebyggelsen og en poetisk og gjennomarbeidet besvarelse både i tekst, tegning og modellbilder.

Idéen beskrives med utgangspunkt i et støpt utvendig gulv som omkranser kollen og knytter sammen både hovedbygningen og tre nye verkstedbygg. Alle de nye bygningene er bygget opp med samme konstruktive og romlige prinsipp, der en midtstilt kjerne bærer et utkraget tak som dekker de ulike rom og funksjoner.

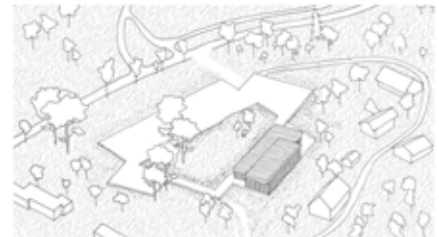
Prosjektet er svært kontrollert og formsikkert gjennomført, men man må stille spørsmål ved om programmet tåler en så stram organisering. Eller omvendt: Om konseptet tåler å bli bearbeidet for å møte nødvendige krav og tilpasninger.

Bygningenes gjennomgående tverrsnitt med krysslimte rammer av massivtre, gir til en viss grad ulike rom og romsammenhenger, mens sekundære rom og møblering er innpasset i den sentrale kjernen. Spesielt interiørene er svært vakkert tegnet både i plan og snitt, og vist i poetiske modellbilder. Alt i alt fremstår likevel prosjektet med en noe fastlåst situasjon, hvor en videre utvikling og bearbeiding virker vanskelig.

Kontrollregning av arealet ligger forholdsvis høyt sammenlignet med mange andre prosjekter. Det er likevel rom og arealer, både ute og inne som virker knappe. Juryen er også usikker på om det

Det eksisterende Follo Museum består av hovedbygningen med omkringliggende kulturarealer i forskjellige stadijer. Et programmet forlag sine skifter opplevelsesverktøyet. Her mangler det en sentral identitet, som tiller å være et kulturelt samlingspunkt av høy kvalitet.

Fra bakken omkring Follo vokser en rot der former steds intime karakter i en kron. Kronen søker sinnet og gir plass til å kunne spele de uttrykte programmer ut, all etter bruk. Hermed det nye verkstedet.

Fra roten vokser prosjektets stammer. Stammene markerer tre forskjellige bygg som inneholder henholdsvis, resepsjon og kafé, verksteder og stenders lagring. Stammene former intime som det inspirert av norske gårdsbruk, skaber den identiske skilene for mennesker at beveg og gjennom.

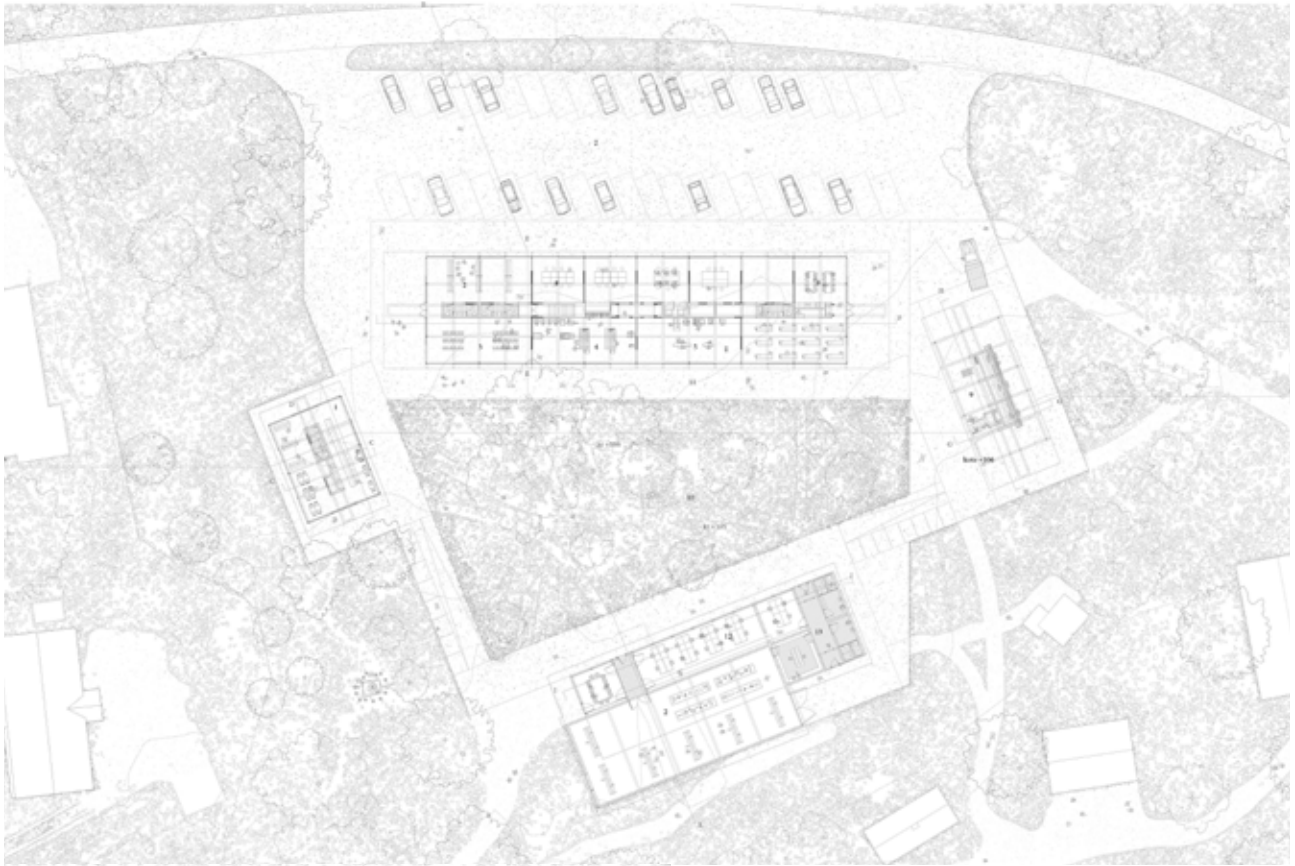

På toppen av de nye stammer vokser kronene ut og skaper ly fra vann. Åpne fasader lar ute og inne gli sammen til et samlet forlag med åyrolare lyspenger. Kronene klytter på Follo Museum sammen og det nye verkstedet kan finne sted.

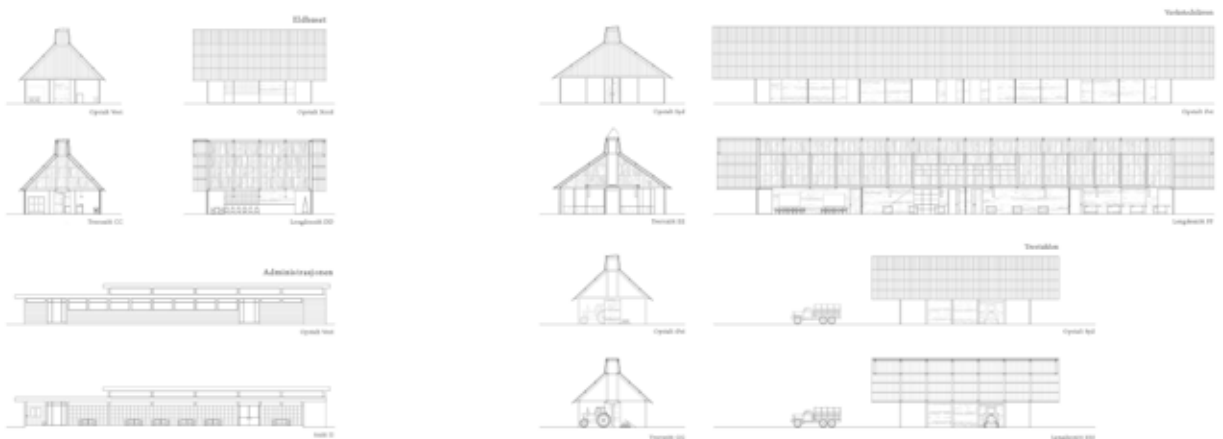
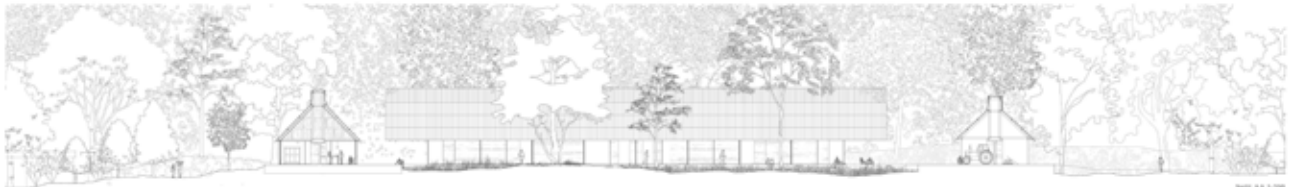
gjennomgående geometriske prinsippet vil gi reell gevinst som byggesystem, med tanke på produksjon og kostnader. Prosjektet har dessuten flere rom og romsoner med uakseptable romvolumer.

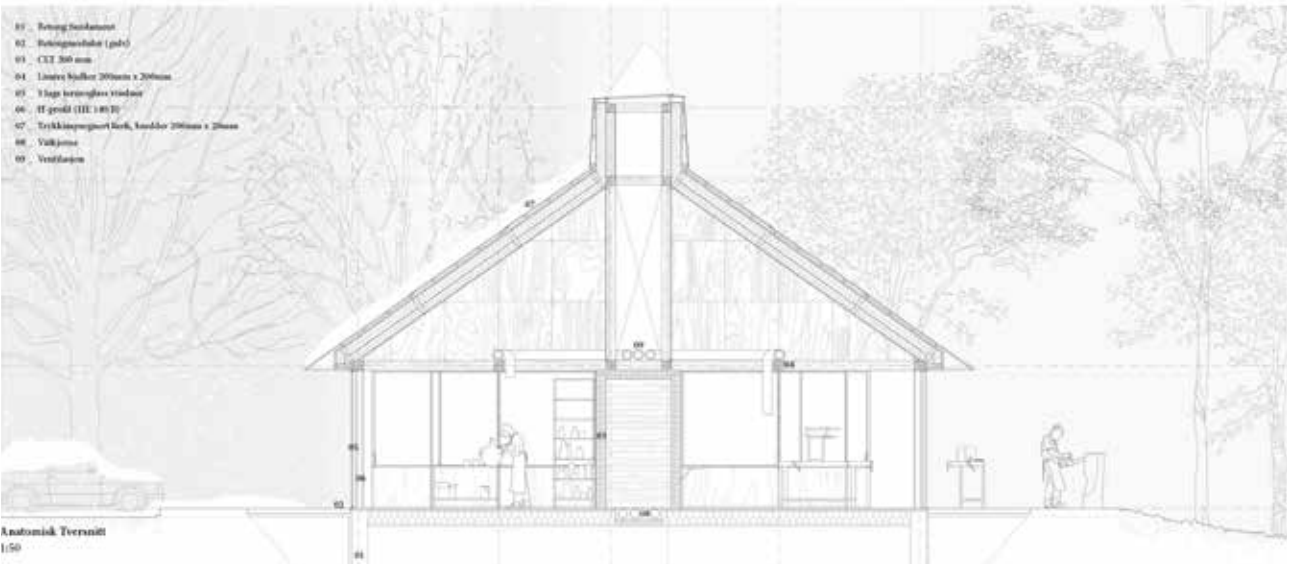
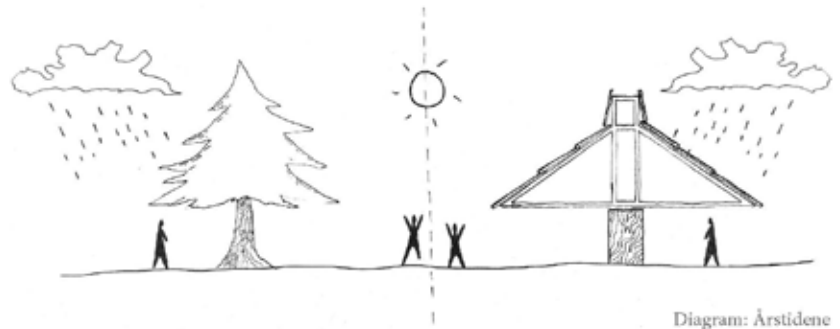

Facaderutsnitt
Modell 04c 1:10

- 1. Ankomst, resepsjon og kafé
- 2. Parkering
- 3. Undervisningslokale
- 4. Smedje
- 5. Treverksteder
- 6. Køkken/pauseom
- 7. Keramikverksted
- 8. Tekstilverksted
- 9. Trestallen utendørs lager
- 10. Gårdsrom
- 11. Verkstedsgate
- 12. Administrasjon

DISSENS - CARL-VIGGO HØLMEBAKK

Carl-Viggo Hølmebakk begrunner sin dissens i følgende notat, utarbeidet etter siste jurymøte og før åpning av navnekonvoluttene:

Utkastet «Håndverkets Hus» er kåret til konkurransen vinner. Juryen var enstemmige om hvilke forslag som burde premieres og fremheves, men ved selve rangeringen, og valget av vinner, kunne jeg ikke stille meg bak flertallets avgjørelse.

«Håndverkets Hus» er grundig behandlet i juryens kritikk der mange positive og interessante sider trekkes frem. Her nevnes også forhold som bør omarbeides. Jeg er enig i mye av den positive omtalen, men er allikevel skeptisk til situasjonsplanen for «Håndverkets Hus» og de konsekvenser dette skaper for prosjektet. Ved at de nye bygningene vender ryggen mot vest og den skogklede kollen, mener jeg at man går glipp av mange av tomtens åpenbare kvaliteter som burde ha kommet det nye anlegget til gode. Slik det nå er lagt opp, vil dette spesielle naturområdet være avskåret fra det nye anlegget, mens kollen, eiketrærne og ettermiddagssolen oppleves mest på vei til og fra parkeringsplassen. De to andre premievinnerne i konkurransen er utkastene «Ässjan» og «I landskap og tun». Etter mitt syn viser begge disse forslagene en bedre tolking av oppgaven:

«Ässjan» skiller seg ut med sin gode analyse, overbevisende situasjonsplan og sikre organisering, mens «I landskap og tun» står frem med utfordrende og ambisiøse forslag på mange nivåer - fra friluftsmuseets overordnede plan, til de enkelte bygningenes utforming og detaljering.

I likhet med vinnerprosjektet måtte også disse prosjektene ha gjennomgått viktige justeringer ved en videre bearbeiding, spesielt med tanke på å redusere høyder og volumer. I utkastet «I landskap og tun» hadde man også måttet revurdere plasseringen av både parkering og enkeltbygg. Jeg mener likevel at det er dette utkastet - «I landskap og tun» - som både som idé og konseptuelt oppslag ville kunne komme best ut ved en videreutvikling. Forfatteren baserer forslaget på en analyse av dagens friluftsmuseum, der man peker på kvaliteten i å bevege seg i, og mellom frittstående bygninger. Det nye anlegget er vist med ulike enkeltbygg, organisert som åpne og lukkede tundannelser på vestsiden av den eksisterende museumsbygningen.

Slik prosjektet nå er presentert, fremstår anlegget med en sterk karakter som i stor grad formidler bygningenes innhold, og der materialer, konstruksjoner og detaljer i seg selv skaper det arkitektoniske uttrykket. De frittstående og individuelt utformete bygningene gjør prosjektet robust og tilpascningsdyktig, ved at de ulike verksteder og driftsbygninger enkeltvis kan optimaliseres og tilpasses omgivelser og funksjon.

Kanskje måtte mye se annerledes ut, men forslaget røper likevel et stort engasjement og en naturlig evne til å uttrykke hva denne byggeoppgaven dreier seg om.

Oslo, 7. januar 2021

Carl-Viggo Hølmebakk

sivilarkitekt MNAL,
oppnevnt av Norske Arkitekters Landsforbund

TORGET - NYTT INNGANGSPARTI FOR FOLLO MUSEUM

Motto: "Håndverkets hus"
Resell+Nicca // Arkitekt Aslak Haanshuus AS

Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er en fagideell medlemsorganisasjon for over 4300 arkitekter i Norge. Vi arbeider for å fremme god arkitektur og stedsutvikling, og utvikler forbildeprosjekter innen miljø og bærekraft med våre samarbeidspartnere. Vårt mål er å øke miljøkompetansen og tverrfagligheten blant arkitekter, planleggere og øvrige aktører i byggesektoren.

arkitektur.no

Norske Arkitektkonkurranser (NAK)

Norske Arkitektkonkurranser (NAK) er den eneste publikasjon i sitt slag, der arkitektkonkurransene dokumenteres på en systematisk og profesjonell måte. Her presenteres både vinnerprosjektet og de øvrige premierte, innkjøpte og hedrede utkastene, samt de sentrale deler av juryens kritikk. NAK oppleves av oppdragsgiver som et nyttig redskap i det videre arbeid med gjennomføring av byggesaken, samt at det gir god «markedsføring» for oppdragsgiveren og for prosjektet som skal realiseres.